

ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาววิมลรัตน์ มีอนันต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

340.1523

0641ณ

5.3

1

ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ-

ของ

นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์

13 ส.ค. 2547

S 329548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2546

h 236724

วิมลรัตน์ มือนันต์. (2546). ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ดญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.
 สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
 ทรวโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ เวชนี กริทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้าน
 การเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ดญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
 ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่าง
 ง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่ม
 ทดลองได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เครื่องมือที่ใช้คือ
 โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
 ข้อมูลคือ $t - test$

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ อย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่
 ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECTS OF STORYLINE LEARNING ON THE LEARNING RESPONSIBILITY OF
PRATHOM SUKSA V STUDENT AT BUMPENNURE SCHOOL
IN KHET MINBURI, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MISS WIMONRAT MEEANANT

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2003

Wimonrat Meeanant. (2003). *The effects of storyline learning on the responsibility of prathom sukka V students at Bumpennure School in Khet Minburi, Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor. Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this experimental research was to study the effects of storyline learning on the responsibility of prathom sukka V students at Bumpennure School in Khet Minburi, Bangkok in the academic year 2003. The 30 subjects were randomly from prathom sukka V students whose learning responsibility were less. Then they were randomly divided into experimental group and the control group. Each group consisted of 15 students. The experimental group was exposed to storyline learning whereas the control group was not. The instruments were the storyline learning program and learning responsibility questionnaires. The data was analyzed by t – test.

The results were as follows :

1. The learning responsibility of prathom sukka V students who were exposed to responsibility was significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The learning responsibility of prathom sukka V students who were not exposed to responsibility was significantly increased than before the experiment at .01 level.
3. The learning responsibility of prathom sukka V students who were exposed to responsibility was significantly increased than those who was not exposed to responsibility at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสอบได้พิจารณาสาร
นิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

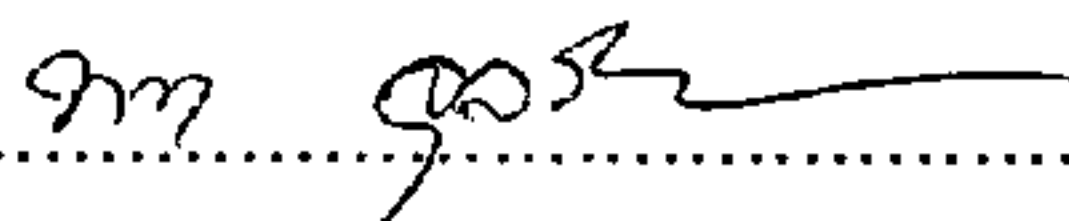
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เวชนี้ กรีทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จัตรศุกุล)

วันที่.....15.....เดือน.....ตุลาคม.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์เวชณี กริทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งชี้แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรัก ความเมตตา และเป็นกำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คณะครูอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พี่น้อง วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา และขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของครู – อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน สนับสนุนทางการศึกษาของผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วิมลรัตน์ มือนันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ.....	38
3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	41
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	41
แบบแผนการทดลอง.....	44
วิธีดำเนินการทดลอง.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
บทย่อ.....	50
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	50
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	50
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	50
วิธีดำเนินการทดลอง.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	51
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	54
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก.....	63
ภาคผนวก ข.....	105
ภาคผนวก ค.....	117
ภาคผนวก ง.....	121
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	125

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.....	44
2	แสดงเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	48
3	แสดงเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	48
4	แสดงเปรียบเทียบผลต่างความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับ การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	49
5	แสดงโครงสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	113
6	เฉลยคะแนนแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	114
7	แสดงคำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน.....	116
8	แสดงคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	118
9	แสดงผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	119
10	แสดงผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์.....	120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนในชาติเกิดการแข่งขันกันเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง สภาพของสังคมไทยโดยรวมจึงเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคมตามมา กล่าวคือ การหย่อนยานในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดการเอาเปรียบกันของคนในสังคม ส่งผลให้วิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมที่ดีงามของคนไทยเริ่มจางหายไปพร้อมๆ กับการล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539 : 8) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545 - 2549) จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยเพื่อเตรียมพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทันบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพฤติกรรมที่แทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ นับตั้งแต่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เพื่อน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ งานที่จะประสบผลสำเร็จได้ดี ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ทำงานนั้นๆ พฤติกรรมขาดความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม (พัฒนาวดี อนุสรณ์เทวินทร์. 2544 : 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น จริยธรรมที่สำคัญที่ควรปลูกฝังให้คนเป็นพลเมืองที่มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมเพราะสิ่งเหล่านี้จะมีส่วนเป็นกำลังอันสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ชาติไทยได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น (ปริยา ชัยนิยม. ม.ป.ป. ; อ้างอิงจาก ราชวณู อินทรกำแหง. 2505 : 68)

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน เพราะความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองดี เปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวในการเรียน หรือการทำงานใด ๆ โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาจริยธรรม ความคิด และความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อเป็นการปลูกฝัง ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างเสริมจริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีให้กับนักเรียน ความรับผิดชอบต่อสังคมมีหลายประการ เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อชุมชน และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ เป็นต้น ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 6 ด้านนี้ เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและควรปลูกฝังให้กับนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเหล่านี้ จะมีผลต่อตนเอง และสังคมให้เสียหายได้ ดังนั้น การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถที่จะกระทำได้ถ้าทุกฝ่ายประสานความคิด และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน สถาบันสังคม ซึ่งสถาบันเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมแก่เด็กเป็นอย่างมาก (พัฒนาวดี อนุสรณ์เทวินทร์. 2544 : 1-2)

ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนโรงเรียนวัดป่าเพ็ดเหนือ สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนเป็นเวลา 3 ปี สังเกตในขณะที่ยังสอน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 497 คน พบว่า มีนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่รับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์อาจารย์โรงเรียนวัดป่าเพ็ดเหนือ ในช่วงชั้นประถมปลาย คือ ป. 4 - ป. 6 จำนวน 25 คน ครูทุกคนให้ความเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่รับผิดชอบ เนื่องจาก เด็กนักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรม ไม่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ชอบลอกการบ้านเพื่อน ไม่เอาใจใส่ ต่อการเรียน ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด ถ้าส่งก็เป็นงานที่ไม่มีคุณภาพ ทั้งขยะไม่เป็นที่ ไม่รักษาสมบัติ ของส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้แสดงถึงความไม่รับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามปลายเปิด ไปใช้ กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 497 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 165 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 178 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 154 คน

คำถาม ข้อ 1. ถามว่า นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหาใดบ้าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี ปัญหาด้านการเรียน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 74.16 ได้แก่ ไม่เข้าใจเรื่องที่ครูสอน เรียนไม่ทัน ครูสอนเร็วเกินไป ครูพูดไม่ชัดเจนจึงทำให้ไม่เข้าใจ เรื่องที่เรียนยากเกินไป ไม่ส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด ไม่รับผิดชอบ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครู ชี้แจง อุปกรณ์การเรียนไม่ครบ มีปัญหาส่วนตัว จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 25.84 ได้แก่ ไม่มีเวลาทบทวน บทเรียน ปัญหาเศรษฐกิจ สุขภาพไม่ดี ไม่ชอบ อ่านหนังสือ ไม่ชอบทำการบ้าน มีปัญหาทางด้านครอบครัว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหา ด้านการเรียน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 57.57 ได้แก่ ไม่ทำการบ้านส่ง ทำการบ้านไม่ทัน ไม่เข้าใจ เรื่องที่เรียน ครูสอนเร็วเกินไป มีปัญหาส่วนตัว จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42 ได้แก่ ไม่ตั้งใจ เรียน ง่วงนอน มีปัญหาครอบครัว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาการเรียน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 ได้แก่ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ เครียด ไม่ตั้งใจเรียน ไม่อยากเรียน ไม่รับผิดชอบ ไม่ เข้าเรียน ไม่ส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด ง่วงนอน มีปัญหาส่วนตัว จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 132 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดข้อ ที่ 2 คือ เมื่อมีปัญหา นักเรียนทำอย่างไรบ้าง นักเรียนจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 40.15 ตอบว่า ตั้งใจ ฟังครูให้มากขึ้น ตั้งใจเรียน ไม่คุยกับเพื่อน เข้าเรียนทุกชั่วโมง นักเรียนจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ตอบว่า ปรึกษาผู้ปกครอง ปรึกษาครู นักเรียนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.94 ไม่ตอบคำ ถาม ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดดังกล่าวน่าจะเป็นปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน ดัง ที่ [ดร.สาโรช บัวศรี (2522 : 129) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า ได้แก่ผู้ที่มีความ เอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลงานนั้นๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผล ประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และมีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับ อุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเองและสังคม ตรงต่อเวลาและยอมรับ ผลการกระทำของตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถัย จันทวิชานวงษ์ (2523 : 7) ซึ่งได้กล่าว ถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับตนเองและกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจหน้าที่ของตนทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละ เลยก่อให้ตนเองและ สังคมเกิดความเสียหาย] ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามความรับผิดชอบของ พรณี ทองทับ (2545 : 105-108) ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 132 คน อีกครั้งหนึ่ง เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2545 ผลปรากฏว่า ได้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อยจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 65.15 และในปีการศึกษา 2546 ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจซ้ำในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิมอีก

ครั้งหนึ่ง พบว่ายังมีปัญหาเช่นเดิม ผู้วิจัยจึงศึกษากับนักเรียนกลุ่มเดิมซึ่งขณะนี้อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2546

การพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่ม เทคนิค แม่แบบ กลุ่มสัมพันธ์ การใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจจะพัฒนาความ รับผิดชอบด้านการเรียนของ นักเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ซึ่งการจัดการ เรียนการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมี โอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (อรรถัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. 2544 : 8) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ยังมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 , 24 และ 25 กล่าวคือ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการ เรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา นั่นคือมีการผสมผสานสาระความรู้ด้าน ต่างๆ อย่างมีสัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการ ของ สตอรีไลน์มีคำถามหลัก (Key question) ที่เป็นเครื่องมือท้าทายให้เกิดการคิดและการทำกิจกรรมที่ น่าสนใจน่าติดตามเพื่อหาคำตอบ รวมทั้งช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรู้ว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเขา เป็นผู้สร้างและเป็นผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้ง นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาระกิจกรรม การทำงานร่วมกัน กับเพื่อน และประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมจะเป็นลักษณะของการให้นักเรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการฝึก ทักษะการคิด การจัดการและการแก้ปัญหา สอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง กระบวนการ การสอนของสตอรีไลน์ เน้นการเห็นคุณค่าของ นักเรียน นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกได้และได้รับการ ยอมรับ ผลงานของนักเรียนเป็นผลงานที่ได้จากการค้นคว้า การคิด การสร้างจินตนาการ การแก้ปัญหาและ เน้นความรับผิดชอบเป็นสำคัญ (อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545 : 2 – 5) ดังผลงานวิจัยของ จีรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : 88) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์ (Storyline) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการ สอนแบบโครงการมีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร วังคะฮาด (2543 : 76) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนโดยสตอรีไลน์ เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนหนึ่งในจังหวัด ร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดย โดยสตอรีไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แสดงออก และ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ใฝ่เรียนรู้ รู้จักวางแผนการทำงาน มีโอกาสทำงานเป็นคณะ ได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาและได้แก้ปัญหาร่วมกัน ตลอดจนมีความ ร่าเริง สนุกสนานกับการเรียน นอกจากนี้การสอนโดย โดยสตอรีไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนซึมซับความรู้ที่ละน้อย เป็นการฝึกให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับความรู้ เจตคติเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และงานวิจัยของสมนึก ปฏิปทานนท์ (สมนึก ปฏิปทานนท์. 2542 : 73) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สามารถฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ได้โดยการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบ ความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังการไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียน ได้นำการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ไปพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 86 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนดำเนินเรื่องหรือผูกเรื่องให้เป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยใช้คำถามสำคัญหรือคำถามหลัก (Key Question) เป็นตัวเชื่อมโยง เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง

1.2 ขั้นตอนการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1.2.1 ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

1.2.2 ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

1.2.3 วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

1.2.4 เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

1.3 ขั้นสรุป

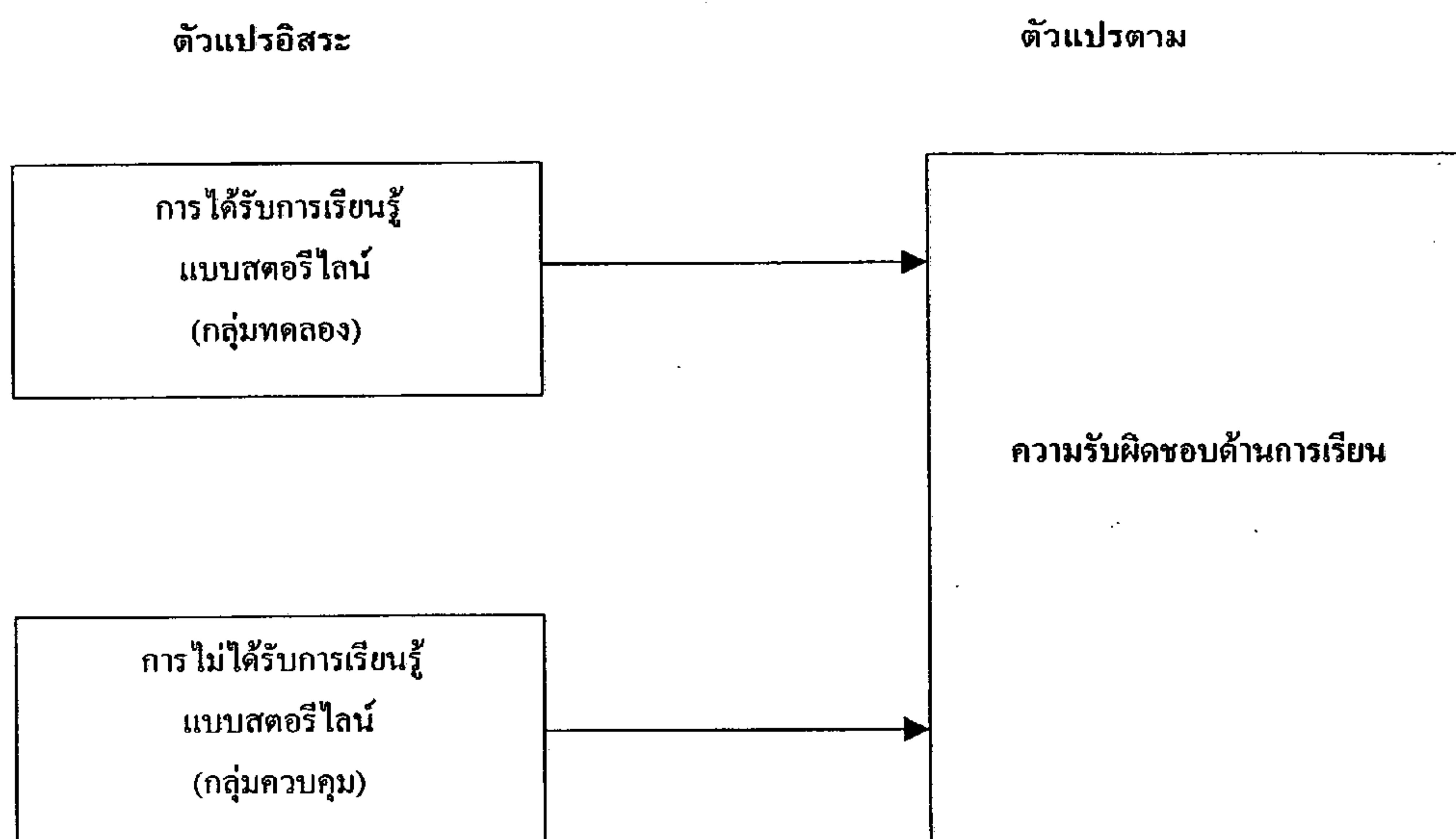
เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วครูสรุปเพิ่มเติม

② ความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ด้วยความเต็มใจ โดยทำอย่างสุดความสามารถ มีความเพียรพยายามในการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียน ความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา รู้จักยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ จำนวน 15 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ จำนวน 15 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ และ ความรับผิดชอบด้านการเรียน โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

1.1.1 ประวัติความเป็นมา

สตอรีไลน์ (Storyline) มาจากคำว่า Story และ Line ซึ่งหมายถึง เส้นทางของเรื่องหรือแนวของเรื่อง เป็นการดำเนินเรื่องที่เรียงติดต่อกันเป็นลำดับจุดเส้นเชือก การสอนด้วยวิธี สตอรีไลน์ หรืออาจเรียกว่า Storyline Approach หรือ Storyline Method เป็นวิธีการที่ได้รับการคิดค้นและพัฒนาในสกอตแลนด์ โดย Professsoer Steve Bell และ Sallie Harkness ซึ่งท่านทั้งสองเรียกว่าเป็น The Origination of Scottish Storyline Method (Jeff Creswell. 1977) ทั้งสองได้ร่วมกันพัฒนาวิธีการสอนนี้กับเพื่อนร่วมงานอีกท่านคือ Fred Rendell ทั้งสามท่านทำงานที่ Inservice Department ของ Jordanhill College of Education เมืองกลาสโกว์ สกอตแลนด์ การพัฒนาวิธีสอนนี้โดยนักการศึกษาชาวสกอตทำให้ สตอรีไลน์ ได้ชื่อว่าเป็น Scottish Method อีกชื่อหนึ่ง สตอรีไลน์ เป็นวิธีสอนที่นิยมแพร่หลายต่อมาในหลายประเทศทั้งในยุโรปและอเมริกา

ความเป็นมาของ สตอรีไลน์ อาจพิจารณาได้จากสถานการณ์การปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ในสหราชอาณาจักรปลายทศวรรษ 1980 (Sallis. 1996 : 10) เมื่อนักการศึกษาพบว่าดัชนีผลการเรียนรู้ของนักเรียนในประเทศต่างๆ ของทวีปยุโรปตกต่ำลงอย่างน่าเป็นห่วง ในขณะเดียวกันกับที่พัฒนาการด้านต่างๆ ของประเทศในซีกโลกตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่นได้พัฒนาขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นคู่แข่งทางด้านการค้าที่ยากจะเอาชนะได้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลต่างๆ โดยเฉพาะรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรจึงได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาของชาติในด้านต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยเร็ว มีการนำระบบการประกันคุณภาพมาใช้ในวงการศึกษาอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ด้วยความกระตือรือร้นทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาดังนี้ สิบปีต่อมา คุณภาพทางการศึกษาของชาติได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การควบคุมคุณภาพ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การค้นคว้าวิจัย ตลอดจนระบบการบริหารจัดการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และถือเป็นต้นแบบที่ดีกับ

ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปที่เผชิญปัญหาในวิกฤตการณ์เดียวกัน สตอรี่ไลน์ เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาดังกล่าว โดยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ต่อมาได้เผยแพร่ไปยังประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป ตำราและเอกสารในเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์หลายภาษา และมีการจัดสัมมนาในกลุ่มประเทศทางยุโรปเฉพาะเรื่องนี้อย่างหลายครั้ง (Bell , 1988) นับว่าเป็นวิถีจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงวิธีหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้มีการทดลองวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เป็นนวัตกรรมการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหลายประเทศของทวีปยุโรป ต่อมาในปี 2539 ดร.อรรถ มุสคำ นักวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เข้ารับการถ่ายทอดเรื่องนี้จาก ดร.เบลล์ จึงนำวิธีการนี้มาเผยแพร่ในวงการศึกษาของไทย และเริ่มขยายผลครั้งแรกในปี พ.ศ. 2540 ที่โรงเรียนในจังหวัดสตูล ภายใต้การดำเนินการของ สุวิทย์ มุสคำ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ปัจจุบันโรงเรียนนำการสอนวิธีดังกล่าวไปทดลองใช้เป็นโรงเรียนในโครงการรุ่งอรุณ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมการบูรณาการเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อมเข้าไปใช้ในหลักสูตรขณะเดียวกันก็มีการถ่ายทอดแนวคิดนี้ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษานิเทศก์ และวิทยากรแกนนำทั่วประเทศมาแล้วหลายรุ่น และกำลังเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางอยู่ในปัจจุบัน (सानปฏิรูป. 2542 : 15 ; อ้างอิงจาก จีรภัทร์ บัวสุวรรณ. 2543 : 15)

1.1.2 ความหมายของสตอรี่ไลน์

ฟิชเชอร์ (ธาริณี วิทยานิพนธ์. 2542 : 9 ; อ้างอิงจาก Fisher. 1999 : 1) ได้อธิบายความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ไว้ว่า วิธีสตอรี่ไลน์เป็นการใช้เรื่องราวที่สร้างขึ้นอย่างมีความหมายในบริบทของชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โน้ตทัศน์และทักษะต่างๆ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนดจาก ตัวละคร และแนวทางในการดำเนินเรื่องและกำหนดประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

วลัย พานิช (2542 : 18) กล่าวว่า สตอรี่ไลน์เป็นวิธีสอนแบบบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการ โดยสามารถรวมวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สิ่งแวดล้อมและภาษา สอนรวมกันได้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 48) กล่าวว่า สตอรี่ไลน์ หมายถึง การผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์หรือที่เรียกว่าเป็นการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง (Topic Line) เริ่มจากคำถามหลักเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองตามสภาพจริง

ชาติรี สำราญ (2542 : 36 – 38) กล่าวว่า สตอรี่ไลน์ หมายถึง เส้นทางในการดำเนินเรื่องเพื่อให้นักเรียนไปสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นชีวิตจริงของผู้เรียนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้จากการค้นหาความจริงด้วยตัวเอง

วันชัย จิงวิบูลย์สถิตย์ (ม.ป.ป. : 2) กล่าวว่า สตอรี่ไลน์คือนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งถูกสร้างและพัฒนาโดย ดร.เบลล์ แห่งมหาวิทยาลัย Strahciyde วิทยาเขต Jordanhill ประเทศสกอตแลนด์ และได้เผยแพร่ไปในประเทศต่างๆ ทั้งยุโรป และสหรัฐอเมริกาอย่างกว้างขวาง

อรรถพล อนันตวรสกุล (2545 : 69) กล่าวว่า สตอรี่ไลน์ เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เรียงร้อยวิธีการสอนแบบต่างๆ เข้าด้วยกัน

สตีฟ เบลล์และคาเธ่ ไฟฟีลด์ (Bell and Fifeled. 1998 : 5 - 6) กล่าวว่า สตอรีไลน์ เป็นแนวคิดใหม่ของการจัดการศึกษาที่เป็นบูรณาการทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการตั้งคำถามเป็นหลัก

จากคำจำกัดความที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์หมายถึง การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยอาศัยประสบการณ์เพื่อสร้างความรู้ใหม่ด้วยตัวเอง โดยมีการผูกเรื่องเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน เพื่อให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้

1.1.3 หลักการของ สตอรีไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ในการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์นั้น เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง และสนองตอบต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหลักการดังนี้

1.1.3.1 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน

สตอรีไลน์ เน้นแนวคิด Child-Centered ของ จอห์น ดิวอี้ ที่ว่าเด็กต้องมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของตนเอง ในวิธี สตอรีไลน์ ผู้สอนเน้นคุณค่าว่าผู้เรียนทุกคนต่างมีประสบการณ์และทักษะเดิมของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความรู้/ประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียนและผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาติดตามการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1.2.2 เน้นการปฏิบัติและการเสริมแรง

สตอรีไลน์ ถือว่าเป็น "Construtivist way of working" นั่นคือผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นเรื่องการตัดสินใจและการแก้ปัญหา สตอรีไลน์ เป็น Active Learning ซึ่งจะช่วยพัฒนาการด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติแก่ผู้เรียน ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธี สตอรีไลน์ จะได้ประสบการณ์การทำงานซึ่งผู้สอนให้ความสำคัญในการทำงานนั้นและสิ่งนี้จะเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนได้ทำงานเพื่อให้การเรียนรู้มีคุณค่าและมีความหมาย

1.1.2.3 เน้นการเรียนการสอนที่เป็นบูรณาการ

สตอรีไลน์ เป็นวิธีสอนแบบบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการ โดยสามารถรวมวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สิ่งแวดล้อมและภาษาสอนรวมกันภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน เพราะในชีวิตประจำวันนั้นคนในสังคมต้องใช้กระบวนการคิดหลากหลายจากหลายเนื้อหาสาระมาช่วยแก้ปัญหา จึงเป็นการฝึกทักษะแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

1.1.2.4 เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพในการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมใน สตอรีไลน์ นั้นเป็นการบูรณาการจึงมีหลากหลายรูปแบบที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความยากง่าย ผู้เรียนทุกคนจะแสดงความสามารถของตนตามศักยภาพที่มีแตกต่างกันได้

1.1.2.5 เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน

สตอรีไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพทางสังคมโดยร่วมทำกิจกรรมหลายรูปแบบ ลักษณะการเรียนนั้นมีหลายแบบตั้งแต่เรียนคนเดียว เรียนเป็นคู่ เรียนเป็นกลุ่มย่อยหรือร่วมเรียนทั้งชั้น ทั้งนี้ในชีวิตจริงมีคนหลายคนในสังคมต่างก็ต้องช่วยกันทำงานเพื่อบรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน ดังนั้น สตอรีไลน์ จึงเป็นวิธีการ ส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่พึงปรารถนา

1.1.2.6 เน้นเรื่องการตั้งคำถามของผู้สอน

การตั้งคำถามของผู้สอนจะเป็นหัวใจสำคัญของการสอนด้วยวิธี สตอรี่ไลน์ เพราะคำถามจะเป็นตัวนำไปสู่กิจกรรมหลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องให้ต่อเนื่องกันเป็นลำดับภายในหัวข้อเดียวกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า สตอรี่ไลน์ มีแก่นที่สำคัญด้วยการให้ประสบการณ์ต่างๆ แก่ผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการลงมือกระทำกิจกรรมจึงทำให้ความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ที่เขาได้มีความหมายนั่นคือการให้การศึกษา (Education) ได้บรรลุจุดประสงค์อีกส่วนหนึ่งก็คือผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตได้หรือทำได้จริง (อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545 : 19 – 20)

1.1.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

วิธีการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การผูกเรื่องเชื่อมโยงกันตามลำดับของเหตุการณ์ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

อรรถัย มูลคำ และคณะ (2542 : 45) ได้อธิบายองค์ประกอบของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ฉาก (Setting)

ได้แก่สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่ เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย เช่น เวลาปัจจุบัน เป็นต้น ส่วนสถานที่เป็นการกำหนดตามเนื้อเรื่องที่สร้างขึ้น เช่น ยานอวกาศ บ้านเรือน ชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนจะต้องตั้งคำถามนำขึ้นเพื่อให้ ผู้เรียนตอบคำถาม แล้วสร้างฉากนั้นขึ้นมาเองตามคำตอบหรือจินตนาการของตน

2. ตัวละคร (Character)

ได้แก่คนหรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่จะเรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้ ตัวละครนั้นจะมีบทบาทในการเดินเรื่องนับตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และมีความรู้สึกที่ตัวละครนั้นเป็นตัวแทนของเขาจริงๆ จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ตัวละครหรือหุ่นที่สร้างขึ้นจะต้องมีความกลมกลืนและมีความสัมพันธ์กับฉากที่สร้างขึ้น เช่น ฉากเป็นยานอวกาศตัวละครก็คือ ลูกเรือหรือกัปตันยานอวกาศ

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต (A Way of Life)

ได้แก่เรื่องราวที่เป็น การดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนดเช่นกิจวัตรประจำวันของคนในแต่ละครอบครัวที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำการกินอาหารและการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า เป็นต้น

4. เหตุการณ์ (Events)

ได้แก่เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญ เช่นการผจญภัย การท่องเที่ยวอุปสรรคในการทำงาน เป็นต้น

ชนาธิป พรกุล (2543 : 160) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญในการใช้วิธีการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดฉาก (Setting the Scene)

โดยระบุเวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ที่ชัดเจน ผู้เรียนจะสร้างฉากไว้ในห้องเรียนหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

2. มีตัวละคร (Characters)

อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้ และให้ผู้เรียนสร้างบทบาทของตัวละครให้มีอายุ เชื้อชาติ บุคลิกต่างๆ กัน โดยมีผู้เรียนสวมบทบาทนั้นตลอดเรื่อง

3. การดำเนินชีวิตประจำวันของตัวละคร (A Way of Life)

4. มีปัญหาหรือเหตุการณ์ (Real Problems of Incidents)

ต้องการแก้ไขโดยผู้สอนและ ผู้เรียนสร้างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานที่นั้น ผู้เรียนที่สวมบทบาทต่างๆ ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา

5. กิจกรรมสรุป (Culminating Activity)

ในตอนจบของเรื่องผู้เรียนจะแบ่งปันประสบการณ์ให้ผู้อื่นโดยการจัดการแสดงหรือออกไปยังสถานที่จริงเพื่อให้มีโอกาสเปรียบเทียบสิ่งที่เขาคิดสร้างขึ้นกับสภาพจริง

6. การแสดงออกและประเมิน (Reflection and Assessment)

ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจการเรียนรู้ของตนเองและประเมินการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น รวบรวมสิ่งที่เรียนรู้หรืองานต่างๆ ลงในแฟ้มงานของตน

สนอง อินละคร (2544 : 316) กล่าวถึงองค์ประกอบของสตอรี่ไลน์ไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ฉาก

ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเล่าเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร

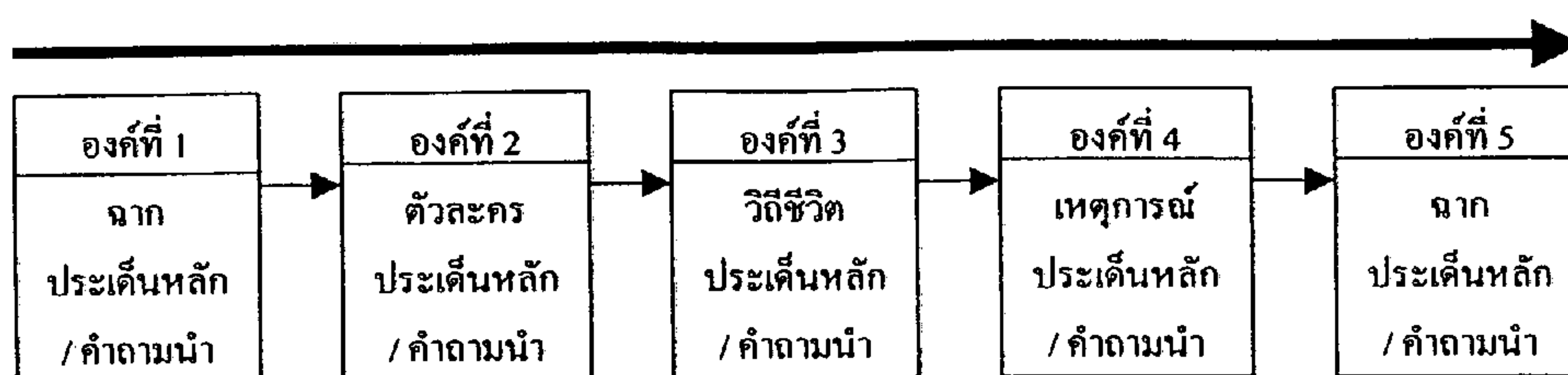
ได้แก่ คน และสัตว์ ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมหรือเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องด้วย ตัวละครจะมีบทบาทในการเดินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ และจะต้องมีความกลมกลืนและมีความสัมพันธ์กับฉากที่สร้างขึ้น

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต

ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามที่ฉากกำหนด

4. เหตุการณ์

ได้แก่ เหตุการณ์ต่างๆ หรือปัญหาต่างๆ ที่ตัวละครต้องประสบ ครูผู้สอนต้องตั้งคำถามนำเพื่อให้ นักเรียนศึกษา ค้นคว้า หรือคิดหาวิธีการแก้ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสงค์จะบูรณาการเข้าด้วยกัน ถ้าเป็นการบูรณาการหลักสูตร เส้นทางเดินเรื่องก็ต้องสอดคล้องกับหัวเรื่องย่อยๆ ที่กำหนดไว้ ดังแผนภูมิแสดงเส้นทางการเดินเรื่อง (Topic Line)

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญในเส้นทางการเดินเรื่องของสตอรีไลน์
(ורתัย มูลค่า และสุวิทย์ มูลค่า. 2544 : 39)

จากแผนภูมิ จะเห็นว่า เส้นทางการเดินเรื่องประกอบด้วยจาก ตัวละคร วิถีชีวิต หรือการดำเนินชีวิต เหตุการณ์ ในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยประเด็นหลัก คือเนื้อหาสำคัญที่จะศึกษา และคำถามนำ คือ คำถามที่ใช้กับนักเรียนตามประเด็นหลักๆ เหล่านั้น ใน 1 ประเด็นหลักอาจมีคำถามมากกว่า 1 คำถามก็ได้ คำถามเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างไม่จำกัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของเนื้อหาที่เป็นประเด็นหลัก ความสามารถในการใช้คำถามของผู้สอน ความกระตือรือร้นในการเรียน และ ประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคนที่จะถ่ายทอดซึ่งกันและกัน

เบลล์ และฟีฟิลด์ (Bell and Fifield. 1998 : 4 – 5) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของวิธีสตอรีไลน์มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จาก เป็นการระบุเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของเรื่องราว การกำหนดฉาก จึงเป็นเหมือนกับการสร้างบรรยากาศหรือการนำเข้าสู่เรื่องราวที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้
2. ตัวละคร เป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องราว ในฉากนั้นๆ ตัวละครอาจจะเป็นคน สัตว์ หรือพืช

3. การดำเนินชีวิตของตัวละคร หรือวิถีชีวิต เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง เนื่องจากการกำหนดว่าตัวละครแต่ละตัวนั้นมีวิถีการดำเนินชีวิตอย่างไร จะเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินเรื่อง ตัวละครแต่ละตัวจะมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามแต่จินตนาการของผู้เรียนที่จะกำหนดขึ้น

4. เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่เกิดขึ้น องค์ประกอบนี้นับว่ามีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นจุดหักเหและเป็นสื่อนำของเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการหาทางออกให้กับตัวละครและเรื่องราว ซึ่งการตัดสินใจของผู้เรียนนั้นจะสะท้อนถึงแนวคิด ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนทักษะในการแก้ปัญหา โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองและตัดสินใจ เหตุการณ์สำคัญในเรื่องอาจมีมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ และอาจเชื่อมโยงถึงกันได้

จากองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ จาก ตัวละคร การดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตประจำวัน เหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางความคิดในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุแนวทางแก้ไข ตลอดจนสามารถนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้

1.1.5 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

อรรถพล อนันตวรสกุล (2544 : 5-6) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ไว้ว่า

1. มีเส้นทางเดินเรื่องที่ดำเนินเรื่องอย่างมีเหตุผลและมีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 ของวิธีสตอรีไลน์
2. มีคำถามหลักเป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละฉากซึ่งผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมต่างๆ
3. ฉากแต่ละฉากในสตอรีไลน์เป็นสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนได้สืบค้นแสวงหาคำตอบจากประสบการณ์โดยตรง
4. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการแสวงหาคำตอบจากคำถามหลักที่ครูกำหนดขึ้น
5. มีการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จากหลากหลายสาขาวิชา
6. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่างๆ
7. ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการตัดสินใจผ่านกิจกรรมต่างๆ
10. มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ จากห้องเรียนออกไปสู่ชุมชน และชีวิตจริงของผู้เรียน
11. ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุข และตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้

สนอง อินละคร (2544 : 316) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ดังนี้

1. บรรยากาศทางกายภาพ การจัดห้องจะหมุนเวียนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เรียนรู้ อาจจัดเป็นกลุ่มได้รวมเงาไม้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพโรงเรียน และภูมิประเทศเป็นหลัก
2. บรรยากาศการเรียนรู้ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ครูเป็นกัลยาณมิตร ต่อเด็ก มีความรัก เอื้ออาทร เด็กนักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ และสร้างผลงาน ทำให้เกิดบรรยากาศ ทำทนายผู้เรียนให้กระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียนรู้
3. วิธีการเรียนรู้ นักเรียนจะค้นคว้าหาความรู้และสร้างผลงานด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มนักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนจะกระตือรือร้นพยายามหาคำตอบว่ามีสิ่งใดบ้างที่เหมือนกันหรือต่างกันจากผลงานของคนอื่นหรือกลุ่มอื่น
4. การค้นหาความรู้ นักเรียนได้สืบค้นหาคำตอบตามที่ถามหรือกลุ่มต้องการ ครูนำเอกสารหนังสือให้นักเรียนค้นคว้า หรือ ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งอื่น

อรทัย มูลคำ (2544 : 33) กล่าวถึง ลักษณะการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ไว้ดังนี้

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของตนเอง และสิ่งสำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนจะต้องรู้จักคือ ความรู้ ประสบการณ์และทักษะเดิมของนักเรียนในชั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญหรือจุดเริ่มต้นของการออกแบบหัวเรื่อง เพื่อสร้างความรู้ ประสบการณ์ และทักษะใหม่ของผู้เรียน
2. สร้างความตื่นตัวให้กับผู้เรียนตลอดเวลา โดยการใช้วิธีตั้งคำถามของครูผู้สอนการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์นั้นผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยจะเน้นเรื่องการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติ การเข้ามามีส่วนร่วมในการเขียนหนังสือประกอบภาพ /

หนังสือเล่มเล็ก เนื้อหาที่สร้างขึ้นในหนังสือนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สามัญสำนึกในการสำรวจสิ่งแวดล้อมของตนเอง ซึ่งจะเป็นการแสดงออกทางความคิดในเรื่องเกี่ยวกับการค้นพบของผู้เรียนแต่ละคน

3. สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมหรือเป็นเจ้าของในการสร้างเรื่องราวเหล่านั้นทั้งในเรื่องของสถานที่ ผู้คนที่อาศัย การดำเนินชีวิต ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนแต่เป็นเรื่องราวที่ผู้เรียนร่วมกันคิด และสร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งจินตนาการทั้งสิ้น

4. เป็นโครงสร้างที่ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน ผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นผู้ที่ทำให้การเรียนรู้ค่อยๆ พัฒนาไปอย่างมั่นคง ผู้เรียนจะรู้สึกว่าคุณเองไม่ถูกทอดทิ้ง และเมื่อมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงความสามารถที่แต่ละคนถนัดและสนใจใฝ่รู้ เพราะโครงเรื่องที่เขียนขึ้นนั้น ทุกคนจะได้รับบทบาทและการกล่าวถึงอย่างสม่ำเสมอ ครูก็สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนได้โดยใช้พื้นฐานของเรื่องและลำดับขั้นตอนต่างๆ ที่ผู้เรียนเขียนขึ้น / สร้างขึ้น

5. เชื่อมการฝึกทักษะพื้นฐานเข้ากับการดำรงชีวิตจริง และใช้ได้ดีกับการเรียนภาษาและสิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์นี้จะช่วยสร้างโอกาสในการฝึกทักษะพื้นฐานโดยผู้เรียนจะสามารถฝึกทักษะนั้นๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายเป็นลักษณะการเรียนการสอนเรื่องราวสิ่งที่ใกล้ตัวมากที่สุด เช่น ตัวเรา บ้านของเรา ครอบครัวของเรา จากนั้นจึงขยายเป็นวงกว้างออกไปสู่สภาพแวดล้อมในชุมชนของผู้เรียน และออกไปสู่ประเทศอื่นๆ เมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่สูงขึ้นในลักษณะของการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้เรียนจึงจะได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่เป็วิถีชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้เรียนได้เห็นประโยชน์ของการเรียนหรือทักษะนั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกัชีวิตจริง

6. เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้สิ่งที่ยากกว่าเหนือกว่า ที่มีไว้ในหลักสูตรเมื่อผู้เรียนได้สร้างจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและอยู่อาศัยมากขึ้นแล้ว สิ่งที่จะเกิดตามมาก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว ค่านิยมในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ เป็นต้น เรื่องราวเหล่านี้คือการเรียนรู้ผ่านการสอนแบบบทบาทสมมตินั่นเอง ผู้เรียนจะยอมรับบุคลิกลักษณะของตัวเองที่สร้างขึ้นจนกลายเป็นบุคลิกลักษณะของเขาเอง

7. ส่งเสริมให้เกิดการวบรวมชิ้นระหว่างครูกับนักเรียน ในขณะที่ผู้สอนมีแผนการสอนสตอรี่ไลน์แบบบูรณาการที่เป็นเพียงกระดาษเขียนหมีก็อยู่ในมือนั้น เรื่องราวต่างๆ ในกระดาษจะมีชีวิตจริงขึ้นมาได้โดยการทำกิจกรรมและจินตนาการของผู้เรียนในห้องเรียน ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะพึ่งพาครูในด้านการเป็นผู้นำ ส่วนครูสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อที่จะทำให้อเรื่องราวต่างๆ เดินหน้าต่อไป

8. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ผู้สอนหลายคนมักจะมีความรู้สึกอึดอัดหรือมีปมด้อยในเรื่องประสบการณ์และความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ เครื่องพิมพ์ดีด อิเลคทรอนิกส์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้จะเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เป็นของจริง ตามเนื้อหาที่กำหนด อุปกรณ์เหล่านี้ครูและผู้เรียนจะเป็นผู้ใช้และฝึกฝนจนสามารถใช้ได้อย่างดี

9. ช่วยให้ผู้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนรายบุคคล การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของหนังสือภาพหรือหนังสือเล่มเล็กที่สร้างขึ้นมา รวมทั้งร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนที่มีจุดอ่อนด้านภาษาจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างมาก เนื่องจากการสอนแบบนี้เป็นการสอนแบบปลายเปิด จึงให้ออกาสผู้เรียนที่มีความสามารถสูงได้คิดและพัฒนามากขึ้นเช่นเดียวกัน

10. เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน การสอนแบบสตอรี่ไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรมหลายรูปแบบ ซึ่งคณะทำงานแบ่งกลุ่มเป็นงานเดี่ยว จับคู่ กลุ่มย่อย หรือเรียนร่วมกันทั้งชั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของงาน โดยกิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดว่า ควรจะแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างไร การเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นการพัฒนาคุณทางสังคม ทั้งนี้ในชีวิตจริงของคนในสังคมต่างก็ต้องช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

11. ก่อให้เกิดการฝึกทักษะปฏิบัติที่ซ้ำๆ กันแต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตัวแปรสำคัญในการเรียนรู้อย่างหนึ่งของทฤษฎี RETENTION คือ การฝึกปฏิบัติ แต่การวางแผนการสอนให้มีการฝึกปฏิบัติที่มีจำนวนเหมาะสมนั้นค่อนข้างทำได้ยาก แต่การสอนแบบสตอรี่ไลน์นอกจากจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนอยู่เสมอแล้ว บ่อยครั้งยังเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะการปฏิบัติอีกด้วย

12. เน้นให้เห็นความสำคัญของการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนารูปแบบความคิดรวบยอดด้วยตนเองก่อน การสอนแบบสตอรี่ไลน์จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญาและจินตนาการของผู้เรียนก่อนเช่น มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสร้างกระเป๋ามือแพทย์พร้อมเครื่องเวชภัณฑ์บรรจุในกระเป๋าส่งสิ่งที่สร้างขึ้นนั้นจะเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากความคิดรวบยอดของเขาคิดว่ามันน่าจะเป็น น่าจะมี หลักจากนี้เมื่อเขามีโอกาสได้เห็นกระเป๋ามือแพทย์จริงๆ แล้วเขาก็จะสามารถเปรียบเทียบกับกระเป๋ามือแพทย์ที่เขาได้ทำขึ้นมา การเปรียบเทียบ ดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงพัฒนางาน ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพนั่นเอง ผู้เรียนเหล่านี้มีคำถามพร้อมอยู่แล้ว เขารู้อยู่แล้วว่าเขากำลังค้นหาอะไร และหลายครั้งที่อาจรู้สึกแปลกใจว่า ทำไมถึงหลงลืมไปบางสิ่งบางอย่างได้ บางครั้งพวกเขาอาจจะคิดว่าเวชภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ในกระเป๋ามือแพทย์ของเขามีคุณค่ามากกว่าที่มีในกระเป๋ามือแพทย์จริงๆ การที่ครูให้ผู้เรียนสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นจากสิ่งที่ได้เห็น ได้สัมผัส ได้รับรู้เป็นการให้คำตอบกับผู้เรียนง่ายขึ้น จนขาดความท้าทายความสามารถของผู้เรียน ขาดความหลากหลายของคำตอบที่เป็นไปได้ และเป็นการไม่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาในโอกาสที่ควรจะเป็น

13. เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ สตอรี่ไลน์ เป็นวิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งเนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยสามารถหลอมรวมเนื้อหาวิชาต่างๆ เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ภาษาอังกฤษ ดนตรีนาฏศิลป์ สังคมศึกษา ฯลฯ เข้ามาจัดการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันที่จะต้องใช้กระบวนการคิด ทักษะต่างๆ ที่หลากหลายมาช่วยในการแก้ไขปัญหา จึงเป็นการฝึกทักษะแก้ปัญหาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

14. เนื้อเรื่องการตั้งคำถามหลักของครูผู้สอน การตั้งคำถามหลักของครูผู้สอนเป็นหัวใจของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เพราะคำถามหลักจะเป็นสื่อนำไปสู่การปฏิบัติ กิจกรรมของผู้เรียนอย่างหลากหลาย และจะเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องให้ต่อเนื่องเป็นลำดับภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ มีลักษณะสำคัญโดยสรุปดังนี้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2542 : 3-5 ; อรรถพล อนันตวรสกุล, 2544 : 190 – 191)

1. มีเส้นทางเดินเรื่อง (Topic Line) ที่ดำเนินเรื่องอย่างมีเหตุผลและมีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 ของวิธีสตอรี่ไลน์คือ 1) ฉาก 2) ตัวละคร 3) วิถีชีวิต 4) เหตุการณ์สำคัญ

2. มีคำถามหลัก เป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละฉาก ซึ่งผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมต่างๆ

3. มีการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้จากหลายสาขาวิชา

4. มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียนออกไปสู่ชุมชนและชีวิตจริงของผู้เรียน
 5. ผู้เรียนได้การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่างๆ
 6. ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุข และตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้
 7. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการแสวงหาคำตอบจากคำถามหลักที่ผู้สอนกำหนดขึ้น
 8. ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการตัดสินใจผ่านกิจกรรมต่างๆ
 10. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนอย่างเต็มศักยภาพ
- จากลักษณะของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้สถานการณ์หรือเรื่องราวต่างๆที่สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รู้จักพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ

1.1.6 ขั้นตอนการวางแผนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีขั้นตอนในการวางแผนการสอนดังนี้

(อรรถพล อนันตวรสกุล. 2544 : 188 – 190)

1. วิเคราะห์หลักสูตร โดยรวมของทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะนำมาบูรณาการ
 2. กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยเรียงลำดับหัวข้อ แบ่งออกเป็นตอนๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ประการ ได้แก่ จาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต และเหตุการณ์สำคัญ ในส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของผู้เรียนในการเติมเต็มเรื่องราวต่างๆ
 3. กำหนดคำถามหลักเพื่อใช้ในการเปิดประเด็นเข้าสู่กิจกรรม และเชื่อมโยงเรื่องราวและกิจกรรมในแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน และเนื่องจากคำถามหลักทำหน้าที่ในการนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นการตั้งคำถามควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
 4. วางรูปแบบกิจกรรมย่อยๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดปฏิบัติเพื่อหาคำตอบสำหรับคำถามหลักนั้นๆ กิจกรรมควรมีความหลากหลายและน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
 5. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมและลักษณะการจัดชั้นเรียน
 6. กำหนดแนวทางการประเมินผล ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริงให้มากที่สุด โดยพิจารณาจากกระบวนการทำงาน ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนกระบวนการในการพัฒนางานและการพัฒนาตนเอง
- ข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่งคือ แม้ว่าวิธีสตอรีไลน์จะแบ่งออกเป็นขั้นตอน ตามหัวข้อเรื่องและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินเรื่อง จะมีลักษณะจบในตัว แต่เมื่อพิจารณาถึงเส้นทางเดินเรื่องทั้งหมด จะเห็นได้ว่าผลของกิจกรรมหรือข้อสรุปที่ได้จากกิจกรรมแต่ละหัวข้อเรื่องนั้นจะส่งผลโยงใยถึงกัน ดังนั้นในการวางแผนการจัดกิจกรรมผู้สอนจึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีความต่อเนื่องกันมากน้อยเพียงใด หัวข้อแต่ละหัวข้อถูกจัดเรียงลำดับกันอย่างไรเหมาะสมหรือไม่
- จากหลักการและแนวดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ สรุปได้ดังนี้

กำหนดเส้นทางการเดินเรื่องให้สอดคล้องกับหลักสูตรหรือหัวเรื่อง โดยเส้นทางการเดินเรื่องนี้จะ
เป็นลักษณะของการเล่านิทาน และใช้คำถามนำเป็นหลัก เส้นทางการเดินเรื่อง จะประกอบด้วย

1. ฉาก ซึ่งหมายถึงสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้น ๆ
2. ตัวละคร คือ คนหรือสัตว์ที่จะมีบทบาทภายในเนื้อเรื่อง
3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต คือ การดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในเนื้อเรื่องนั้นๆ
4. เหตุการณ์ คือ เรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือปัญหาต่างๆที่ตัวละครต้องเผชิญ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และมีส่วนร่วมในสถานการณ์ต่างๆ
อย่างเท่าเทียมกัน เป็นการฝึกทักษะในการดำรงชีวิตจริง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.1.7 หลักการสร้างการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ และแนวทางการนำไปใช้

อรรถัย มูลคำ (2544 : 32) ได้กล่าวถึงการสร้างการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ไว้ว่า ควรยึดแนวทางดัง
ต่อไปนี้

1. การเล่านิทานหรือเล่าเรื่อง

การเล่านิทานหรือเล่าเรื่อง จะมีองค์ประกอบต่างๆ ที่ผสมผสานอยู่ด้วยกันสามส่วนคือ ตัวละคร
(คน สัตว์ หรือทั้งคนทั้งสัตว์) ดังนั้นกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่กำหนดนั้นจึงควรมีความเกี่ยวข้องกับคน
หรือสัตว์ เช่น กรอบครัว สังคม เป็นต้น โดยปกติทั่วไปการเล่าเรื่อง หรือนิทานจะใช้ในการสอนเรื่องราว
ในอดีต ในรูปของตำนาน ความเชื่อ เรื่องเล่า เพื่อเป็นการสอนอุปมาอุปมัยเกี่ยวกับศีลธรรมและเพื่อความ
สนุกสนาน เด็กๆ ชอบที่จะฟังนิทาน พวกเขาจะมีความสุขในการฟังนิทาน เทพนิยาย แม้ว่าเรื่องที่ฟังนั้น
จะเคยฟังมาแล้วครั้งหนึ่งก็ตาม

2. การวางโครงเรื่องให้ชวนติดตาม

เรื่องเล่าหรือนิทานเหล่านั้นจะต้องจัดลำดับเป็นตอนๆ ตั้งแต่เริ่มต้นและดำเนินไปถึงตอนจบเนื่อง
จากเนื้อหาต่างๆ รวมถึงกิจกรรมที่จะต้องมีผู้ฟังและจุดมุ่งหมาย ผู้เล่าจะต้องมีความตั้งใจที่จะเล่า และ
เรื่องที่จะเล่าทุกตอนต้องสอดคล้องกับเรื่องราวตอนก่อนๆ มีเพียงครูผู้สอนเท่านั้นที่จะรู้ว่าการดำเนินเรื่อง
ตอนต่อๆ ไปนั้นจะเป็นอย่างไร และในทุกๆ วันเรื่องเหล่านั้นจะสามารถสร้างความประหลาดใจและความตื่น
เต้นให้กับผู้เรียนที่จะต้องคอยติดตามคะเนว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป

3. ผู้สอนเป็นผู้กำหนดโครงสร้าง

โดยนำเนื้อหาและจุดประสงค์ในหลักสูตรมาวางกรอบเส้นทางการเดินเรื่อง แต่ผู้เรียนจะเป็นผู้
ดำเนินการสร้างรายละเอียดต่างๆ โดยเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมค้นหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ด้วยตนเอง
เพื่อตอบคำถามหลักของครูผู้สอน

4. ผู้เรียนเป็นเจ้าของเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ

เนื่องจากการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์นั้นเรื่องเล่าสามารถดำเนินไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ ดังนั้นถึงแม้ว่าครูจะรู้ลำดับการดำเนินเรื่องอยู่แล้วก็ตาม แต่ผู้สร้างรายละเอียดของเนื้อ
เรื่องคือตัว ผู้เรียน เช่น ครูรู้ว่าผู้เรียนจะต้องสร้างกรอบครัว แต่ผู้เรียนเป็นผู้ทำให้กรอบครัวนั้นเป็นรูป
เป็นร่างขึ้น ผู้เรียนเป็นผู้เขียนประวัติ และจัดสร้างลักษณะทางกายภาพของสมาชิกกรอบครัวแต่ละคน ผู้
เรียนเป็นผู้กำหนดแบบบ้าน และผู้เรียนก็เป็นผู้ที่กำหนดว่าสมาชิกแต่ละคนมีความสนใจอะไร มีบุคลิกภาพ

อย่างไร ฯลฯ ดังนั้นไม่เพียงแต่นักเรียนเท่านั้นที่จะพบกับความประหลาดใจในแต่ละครั้ง เพราะทุกครั้งครูผู้สอนก็มีโอกาสพบกับสิ่งใหม่ๆ ที่สร้างความแปลกใจด้วยเช่นกัน

5. ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ผู้สอนจะต้องมีคำถามหลักในการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม โดยผู้เรียนใช้ความคิดและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมแล้ว เพิ่มเติมประสบการณ์ใหม่ด้วยการลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ การแสวงหาข้อมูล การพบองค์ความรู้ใหม่ การเสนอข้อค้นพบ พิสูจน์สิ่งที่ตนเป็นแนวคิดของตนเอง รวมทั้งการสร้างข้อสรุปความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเอง

เจฟ ครอสเวล ได้เสนอหลักในการวางแผนการสร้างสตอรีไลน์ ไว้ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้ (อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545 : 20-21 ; อ้างอิงจาก Jeff Creswell. 1997)

1. ยึดหลักของการเล่านิทาน / เล่าเรื่อง ดังนั้นสตอรีไลน์จึงควรเน้นเรื่องเกี่ยวกับคน (Human) กิจกรรมหรือประสบการณ์เกี่ยวกับคน เช่น เรื่องเกี่ยวกับสังคม ครอบครัว สิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดี บทเรียนต่างๆ ที่น่าจดจำ เป็นต้น สตอรีไลน์จะต้องเป็นกระจกสะท้อนชีวิต

2. ยึดหลักของการวางโครงเรื่องให้น่าติดตาม นิทานหรือเรื่องราวที่สนุกและน่าสนใจก็คือเรื่องที่คุณฟังคอยติดตามคาดคะเนว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไปใน สตอรีไลน์ ผู้เรียนต้องสนุกที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา

3. ยึดหลักว่าผู้สอนเป็นผู้วางแผนเนื้อหาให้เป็นไปตามหลักสูตร โดยวางกรอบของเส้นทางเดินเรื่อง แต่ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการในรายละเอียดต่างๆ นั่นก็คือ ผู้เรียนเป็นคนลงมือทำกิจกรรมค้นหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เป็นผู้เรียนด้วยตนเอง

4. ยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ในสตอรีไลน์นั้นก็ต้องให้ผู้เรียนได้นำความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนเองมาวิเคราะห์เชื่อมโยงเพื่อตอบคำถามหลักของผู้สอน โดยต้องสร้างหรือพัฒนารูปแบบแนวคิด (Conceptual Model) ของตนเองสำหรับประสบการณ์ใหม่ที่ผู้เรียนกำลังเกี่ยวข้องกับสตอรีไลน์นั้นๆ

5. ยึดหลักเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องในบริบทตามข้อ 1 การดำเนินเรื่องต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันผู้เรียนได้ใช้ความคิด/ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เดิมเพิ่มเติมประสบการณ์ใหม่จากการทำกิจกรรมต่างๆ ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

6. ยึดหลักโครงสร้าง ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนมีรูปแบบแนวคิดของตนเอง ให้เขาได้แสวงหาข้อมูลมีการค้นพบ เสนอข้อค้นพบ และพิสูจน์สิ่งที่เขาได้คิดด้วยการเรียนรู้จากกิจกรรมและทักษะหลายๆ อย่าง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2542 : 11) ได้สรุปหลักการเรียนการสอนโดยการใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaning Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจำได้ถาวร (Retention) ซึ่งการเรียนแบบนี้ต้องเริ่มด้วยการทบทวนความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

2. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม เป็นการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน

3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์ชีวิตของตนและเป็นประสบการณ์จริงในชีวิตของผู้เรียน

4. ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่มีการเบื่อหน่าย

5. ให้ผู้เรียนได้สร้างจินตนาการตามเรื่องที่กำหนด เป็นการเรียนรู้ธรรมชาติ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง วิถีชีวิต ผสมผสานกันไป อันเป็นสภาพจริง ๆ ของชีวิต

6. ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูง เช่น คิดไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ คิดสร้างสิ่งใหม่ คิดวิจัย เป็นต้น

7. ให้ผู้เรียนได้ใช้การทำงานกลุ่มจนเป็นทักษะ โดยอาจเป็นกลุ่มตั้งแต่ 2 คน 4 คน หรือ 6 คน รวมทั้งการทำงานกลุ่มในห้องเรียน ซึ่งขึ้นกับลักษณะกิจกรรมแต่ละกิจกรรมอันเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์

8. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นสุข สนุกสนาน เห็นคุณค่าของงานที่ทำและงานที่นำไปเสนอต่อเพื่อน ต่อชุมชน ทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากหลักการสร้างการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ต้องจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการเล่าเรื่องราวต่างๆ หรือนิทาน ที่มีการวางโครงสร้างของเรื่องให้น่าสนใจชวนให้ติดตาม โดยให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดโครงสร้าง และผู้เรียนได้เป็นเจ้าของเรื่องราวและมีส่วนร่วมในสถานการณ์ต่างๆ และในช่วงท้ายผู้เรียนต้องเป็นผู้สรุปปัญหาสาเหตุ แนวทางแก้ไข ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณค่า โดยที่ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ในการใช้ความคิดและการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้น

1.1.8 แนวทางและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

สนอง อินละคร (2544 : 320) เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ว่า

1. สังเคราะห์และวิเคราะห์กิจกรรม เนื้อหา และจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา
2. วิเคราะห์บูรณาการรายวิชา ซึ่งอาจทำได้โดยการบูรณาการแบบสหวิทยาการ คือ การกำหนดหัวข้อเนื้อหาขึ้นมา แล้วนำความรู้จากวิชาต่างๆ มาเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้น
3. กำหนดเส้นทางการเดินเรื่องในแต่ละตอน การกำหนดเส้นทางการเดินเรื่องซึ่งอาจมีตอนเดียว หรือหลายๆ ตอนก็ได้ แต่ละตอนจะประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 4 องค์ด้วยกัน คือ ฉาก ตัวละคร วิถีชีวิต และเหตุการณ์ และแต่ละองค์จะมีประเด็นหลักและคำถามนำ

4. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อรทัย มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 29) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แนวการจัดการเรียนรู้
 - 1.1 เน้นการเรียนรู้ตรงจากประสบการณ์จริง และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ
 - 1.3 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตนเอง
 - 1.4 ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกวิธีการเรียนรู้ได้หลากหลายและเหมาะสมกับตนเอง
 - 1.5 ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
 - 1.6 ใช้สื่อที่หลากหลายรวมทั้งนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 1.7 จัดกิจกรรม และเนื้อหาสาระ ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลในลักษณะของการบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. การส่งเสริมการเรียนรู้

2.1 ผู้สอนควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 สถานศึกษา ผู้บริหารและครูสอน ต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน จัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรเอกชนและหน่วยงานอื่น เพื่อร่วมมือกันส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ความถนัด และความสนใจ มีนิสัยรักการอ่าน มีโอกาสแสวงหาความรู้อย่างอิสระตลอดเวลา ทุกสถานที่เฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาแนวทางและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ สรุปได้ว่า ผู้สอนต้องศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์กิจกรรม เนื้อหา และจุดประสงค์ในแต่ละรายวิชาและนำมาจัดทำแผนการสอน โดยกำหนดองค์ประกอบหลักสำคัญซึ่งได้แก่ จาก ตัวละคร วิธีชีวิต และเหตุการณ์ / ปัญหา ให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้บรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อ และไม่ใช่อุปสรรคต่อการเรียนรู้

1.1.9 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

1.1.9.1 บทบาทผู้สอน

เบลล์ (อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Bell. 1998)

ได้เสนอคำถามที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการกำหนดบทบาทของผู้สอนไว้ดังนี้

1. เริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่ก่อนหรือไม่
2. ถามคำถามหลักและสร้างบริบทการเรียนรู้ (Context) ของผู้เรียนตลอดการดำเนินเรื่องหรือไม่
3. จัดกิจกรรมที่หลากหลายหรือไม่
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างแนวคิดของตนไว้ก่อนหรือไม่
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พิสูจน์แนวคิดหรือข้อค้นพบใหม่ๆ โดยการตั้งคำถามหรือให้มีการค้นคว้าหาหลักฐานหรือไม่
6. ให้ความสำคัญในคุณค่าของงานที่ผู้เรียนได้ทำหรือไม่
7. มีการจัดกลุ่มเรียนที่เน้นการร่วมมือในการเรียนและจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมหรือไม่
8. ใช้วิธีสอนต่างๆ เพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพและความสำเร็จของการสอนหรือไม่
9. มีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างในหลายรูปแบบหรือไม่
10. ประเมินผลงานของผู้เรียนที่เหมาะสมและเป็นไปในแนวทางสร้างสรรค์หรือไม่
11. ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนและรับทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่

1.1.9.2 บทบาทผู้เรียน

ผู้เรียนต้องใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่มีเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ โดยผู้เรียนต้องตอบคำถามหลักของผู้สอนไปค้นหาคำตอบ (Discover) ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิด ทักษะการ

แสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนทักษะการจัดการ เพื่อจะเติมเรื่องราวหรือประสบการณ์ให้เต็มและต้องพร้อมที่จะพิสูจน์ข้อค้นพบหรือพิสูจน์แนวคิดของตนเอง (Conceptual Model)

จากการศึกษาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ สรุปได้ว่า ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่คอยวางแผน สร้างกิจกรรมและสถานการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยสร้างสถานการณ์ จัดหาสื่อการเรียนการสอน และเลือกวิธีที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งต่างจากการสอนในระบบเดิมๆ ซึ่งผู้สอนเป็นเพียงผู้บรรยายหน้าชั้นเรียน และใช้กระดานดำเป็นสื่อ ส่วนบทบาทของผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อค้นหาคำตอบให้กับตนเอง รวมทั้งสามารถค้นหาความรู้และแก้ไขปัญหาได้ ตลอดจนนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งต่างจากบทบาทเดิมที่เป็นเพียงผู้ฟังเพียงอย่างเดียว

1.1.10 ประโยชน์ของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

1. การสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นการสอนที่สนองความต้องการ 4 ประการ ของผู้เรียนที่เรียกว่า "The Four Universal Needs of Children" ซึ่ง เดวิด นาแรน ได้กล่าวถึงความต้องการที่เป็นธรรมชาติของผู้เรียนไว้ดังนี้ (อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545 : 32-34 ; อ้างอิงจาก David Narran Saxes. 1974)

1.2 การสื่อสาร (Communication) เด็กทุกคนต้องการพูดคุยและการรับฟัง สตอรีไลน์เน้นการปรึกษาหารือพูดคุยร่วมวางแผนผู้เรียนต้องรับฟังกันและกัน และเสนอความคิดเห็นด้วย

1.3 การสร้างหรือลงมือทำด้วยตนเอง (Building/Construction) โดยธรรมชาติเด็กทุกคนต้องการสร้างสิ่งต่างๆ ด้วยการใช้มือของตนเอง (love to make thing with hand) หรือสร้างด้วยปัญญาของเขา เช่น สร้างแนวคิดเป็นนามธรรมและรูปธรรมในสตอรีไลน์ การสร้าง (Construction) เป็นการใช้จินตนาการ การวางแผน จัดหาข้อมูล สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เป็นการผลิตงานที่ได้จากความสามารถ โดยมีได้เน้นการจำข้อมูล

1.4 การคิดและลงมือปฏิบัติ (Thought and Action) โดยธรรมชาติเด็กทุกคนรู้จักถามคำถามและต้องการรับฟังคำตอบในสิ่งที่ตนอยากรู้อยากทราบ ในสตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำ ได้คิดอย่างอิสระในทุกขั้นตอน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ค้นพบ สืบค้น สร้างการท้าทายให้คิดสำรวจ และสร้างจินตนาการ ผู้เรียนจึงได้ฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ อาจสรุปได้ว่าการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ นับเป็นวิธีที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดและฝึกปฏิบัติความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

1.4.1 การค้นพบ ในสตอรีไลน์ ผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ เขาต้องตีความ แสดงความคิดเห็น และทดลองพิสูจน์สิ่งต่างๆ

1.4.2 การสืบสอบ ในสตอรีไลน์ผู้เรียนต้องหาคำตอบจากคำถามของครู ต้องแสวงหาความกระจ่าง หาข้อมูลต่างๆ และตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้นๆ

1.4.3 การสร้างจินตนาการ ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองในการสร้างสรรค์เชิงศิลปะ และการสร้างทางเลือกต่างๆ จากหลายมุมมอง

1.4.4 การแก้ปัญหา ในสตอรีไลน์การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนได้วิเคราะห์และแสวงหาแนวทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหา

1.4.5 การตัดสินใจในสตอรีไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีหลายทางเลือกและเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดบนหลักฐานที่เชื่อถือได้

1.4.6 ความรับผิดชอบในสตอรีไลน์ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตอบคำถามที่เพื่อทำให้การเรียนรู้ใหม่เกิดขึ้น

1.5 ความต้องการให้ยอมรับว่าตนเองมีค่าสามารถแสดงความรู้สึกได้ (Self – Expression) โดยธรรมชาติเด็กทุกคนต้องการมีความรู้สึกว่ามีค่าได้รับการยกย่องเกี่ยวกับงานหรือความคิดเห็นของตนในสตอรีไลน์กิจกรรมทุกอย่างแสดงให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าของผู้เรียน ผู้เรียนได้สร้างงานและผู้สอนยอมรับในคุณค่าของงานนั้น

2. เป็นการเรียนรู้ที่เน้น Action Learning ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษา คิด และปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ที่ท้าทายความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนได้เห็นผลงานของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่าสำหรับผู้เรียน

3. ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ทั้งสติปัญญา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ หรือการสร้างองค์ความรู้ (เนื้อหา) ด้วยตนเอง หรือพัฒนากระบวนการ เช่น การแสวงหาความรู้ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน รวมทั้งการพัฒนาค่านิยมก็สอดแทรกไว้ในการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ทั้งสิ้น

อรรถัย มูลคำ สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2544 : 36 - 38) ได้อธิบายถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้วิธีการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ว่า เป็นการเรียนรู้ที่มีได้เกิดประโยชน์แก่ผู้สอนหรือผู้เรียนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นวิธีการที่สร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือ

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกันผู้เรียน ได้แก่

1. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ เพราะการทำงานกับหัวข้อหรือประเด็นที่ผู้เรียนได้มอบหมายตามความสนใจ เป็นการฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ ได้หลากหลาย โดยผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อ ในขณะที่เดียวกันก็มีการตรวจสอบความสามารถในการนำไปใช้โดยการสาธิตหรือการแสดงผลงานของผู้เรียนได้อีกด้วย

2. วิธีการนี้เป็นวิธีการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะความรู้ที่อยู่ในสมองของผู้เรียนเองเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ซึ่งหลายเรื่องที่ผู้เรียนสร้างสรรค์งานออกจากความนึกคิดและประสบการณ์ของตนเองเป็นเรื่องล้ำค่ามหัศจรรย์ในห้องเรียนนั้น

3. วิธีการนี้ทำให้เกิดรูปแบบของการแก้ปัญหาที่ยากหรือซับซ้อนนอกเหนือจากที่มีในหลักสูตร เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสได้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมต่างๆ จากจินตนาการของตนเองเพิ่มมากขึ้น หลายครั้งที่ผู้เรียนสามารถกำหนดคุณลักษณะต่างๆ ให้แก่ตัวละครของเขาได้เอง และเมื่อเกิดคำถามที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น การกดขี่ข่มเหง ความเห็นแก่ตัว ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีวิตที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้ผู้เรียนต้องคิดปรับปรุงบุคลิกลักษณะของตัวละครที่เขาสร้างขึ้นให้ได้สิ่งที่ลงตัวที่สุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองคือการเรียนรู้

4. วิธีการนี้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถทบทวนไปมาได้จากมวลประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การทบทวนฝึกหัดบ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวรมากขึ้น ดังนั้นการที่ผู้สอนสามารถสร้างกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้มากที่สุด รวมไปถึงการสร้างเค้าโครงเรื่องที่ดีซึ่งทำให้ผู้เรียนสนใจในการฝึกทักษะแปลกใหม่ ย่อมเป็นการท้าทายความสามารถของผู้สอนเช่นกัน

5. วิธีการนี้ช่วยต่อการนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียนมาเป็นประเด็นในการศึกษา ตัวอย่างเช่น ในกรณีของผู้เรียนตัวเล็กๆ ที่เริ่มศึกษาเป็นครั้งแรก ประเด็นที่จะศึกษาก็น่าจะเริ่มตั้งแต่ ตัวของฉันทน์ กรอบครัวของฉันทน์ เป็นต้น ครั้นเมื่อเติบโตขึ้น ประเด็นของการศึกษาก็จะเริ่มขยายวงตามออกไปด้วย เช่น ชุมชนของฉันทน์ ประเทศของฉันทน์ หรือแม้กระทั่งการออกไปผจญภัยในดินแดนต่างๆ หรือย้อนไปสู่อดีต ไปสู่ประวัติศาสตร์ต่างๆ เป็นต้น

6. วิธีการนี้เป็นวิธีการที่มีชีวิตชีวา เนื้อหาที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสร้างขึ้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้สามัญสำนึก ใช้ทักษะในการสำรวจสิ่งแวดล้อม และใช้ทักษะในการอธิบายความคิดได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้เรียนจะกระตือรือร้นเป็นอย่างมากที่จะสร้างผลงานของเขาอย่างเต็มความสามารถ

7. วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถเชื่อมต่อกับระดับความยากง่ายของความรู้ใหม่แก่ผู้เรียนแต่ละคนในห้องได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนจะเพลิดเพลินกับการสร้างสรรค์งานของเขาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ ของเขาเอง อาทิเช่น พัฒนาการทางภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะได้รับประโยชน์จากการเปิดกว้างของคำถามในแต่ละกรอบ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้สร้างสรรค์งานเต็มความสามารถของเขาเอง

จากการศึกษาประโยชน์ของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์นั้นจะนำมาซึ่งประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน รวมทั้งผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และค้นหาคำตอบของปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ค่อนข้างถาวร สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ในส่วนของครูผู้สอนสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนได้มากกว่าวิธีสอนแบบเดิมๆ ผู้สอนประหยัดเวลาและลดภาระในการจัดการเรียนการสอนในหลายๆ วิชา สามารถใช้เวลาในการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านอื่นๆ ได้ และเห็นผลสัมฤทธิ์จากการสอนอย่างชัดเจน สามารถจัดและประเมินได้อย่างถูกต้อง

1.1.11 จุดเด่นของ สตอรีไลน์

1. เป็น Mnarrative Thematic Approach ที่มีขั้นตอนต่อเนื่องเป็นลำดับ (Sequence) ด้วยการเชื่อมโยงจากคำถามหลัก

2. ผู้สอนสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้

4. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ซึ่งมีความหมายแก่เขา เพราะผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเองและเป็นตัวเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

อรทัย มูลคำ สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2544 : 35-36) ได้สรุปความเหมือน และความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ กับการเรียนรู้เดิม โดยพิจารณาได้จากสาระสำคัญ ต่อไปนี้

1. บรรยากาศทางกายภาพ แต่เดิมสภาพห้องเรียนมักมีโต๊ะเก้าอี้วางอยู่ค่อนข้างจะตายตัวผู้เรียนเคยนั่งอยู่ใกล้ชิดเพื่อนคนใดก็มักจะนั่งอยู่เช่นนั้นตลอดภาคเรียนหรืออาจตลอดปีการศึกษา โต๊ะ เก้าอี้ของครูจะตั้งอยู่ไม่ด้านหน้าก็ด้านหลังของห้องเป็นประจำ แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสตอรีไลน์ จะทำให้การจัดห้องเรียนแตกต่างออกไปจากเดิม เพราะการจัดห้องเรียนจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็นกลุ่ม อาจปล่อยที่ว่างไว้ตรงกลางให้เด็กได้นั่งนอนบนพื้นห้องที่สะอาดอาจจัดบนผืนทราย ได้ร่มเงาไม้ใหญ่ หรือห้องว่างในอาคารเรียนอื่น ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความประสงค์ในการจัดสถานการณ์การเรียนรู้สภาพของโรงเรียนและภูมิประเทศเป็นหลัก สื่อและภาพต่างๆ จากผลงานของผู้เรียนที่ติด ตั้ง วางหรือแขวนไว้ ในสถานที่เรียนจะทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา ตัวละครในสื่อหรือภาพเหล่านั้นดูเหมือนมีชีวิตสามารถ

ทำให้เคลื่อนที่ได้ จะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และถือเสมือนตัวละครเหล่านั้นทุกตัวคือตัวแทนของเขาเหล่านั้นทุกคน

2. บรรยากาศของการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน มีความรัก มีความเอื้ออาทร พร้อมที่จะช่วยเหลือให้การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดียิ่งขึ้น กระบวนการที่ต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการสรรค์สร้างผลงาน ทำให้เกิดบรรยากาศท้าทายผู้เรียนให้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือกลุ่มของเขา เสียงหัวเราะ เสียงกระซิบเข้าหาหยัก การเคลื่อนไหวของเด็กในชั้นอย่างอิสระ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบรรยากาศแห่งความสุขในการเรียนการสอนทั้งสิ้น

3. แต่เดิมวิธีการเรียนรู้จะเริ่มจากการให้ผู้เรียนออกไปเรียนรู้จากสถานที่จริงก่อน แล้วจึงนำเรื่องราวเหล่านั้นมาสร้างรูปแบบหรือภาพหรือเล่าเรื่องที่ไปพบเห็นมา ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถตอบคำถามของผู้สอนได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่สามารถตั้งคำถามจากความคิดของตนเองได้ เพราะภาพที่ไปพบเห็นมาไปสกัดกั้นความคิดและจินตนาการที่บริสุทธิ์ของเขา ตัวอย่างเช่น การสร้างรูปแบบของร้านค้าประเภทมินิมาร์ท เมื่อกลุ่มพยายามสร้างผลงานจากความคิดที่ได้อภิปรายกันแล้วก็ไม่สามารถสร้างแบบของร้านค้าให้แตกต่างไปจากมินิมาร์ทที่เคยเห็นได้ แต่ด้วยวิธีการของสตอรีไลน์ ผู้เรียนสามารถสร้างร้านค้าประเภทมินิมาร์ทจากการศึกษาเอกสารจากความคิดและจินตนาการได้อย่างอิสระ หลังจากนั้นผู้เรียนจึงจะออกไปเยี่ยมชมกิจการร้านค้าต่างๆ แล้วร่วมกันค้นคว้าหาคำตอบให้แก่ตนเองและกลุ่มว่ามีสิ่งใดบ้างที่เหมือนหรือแตกต่างกันแล้วร่วมกันนำเสนอร้านค้าประเภทหนึ่งที่เขาเห็นว่าเหมาะสมและมีความจำเป็นสำหรับสังคมของเขาขึ้นมาเอง

4. การเปลี่ยนแปลงวิธีการออกคำสั่งโดยการให้ผู้เรียนไปค้นคว้าในห้องสมุดเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องมาเป็นการสร้างคำถามนำ และครูอาจนำสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วีดิทัศน์ ซีดีรอม ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาคำตอบจากห้องสมุดมาเตรียมไว้ในห้องเรียนแทน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสะดวกในการค้นหาเรื่องราวต่างๆ ได้ ตามที่เขาและกลุ่มต้องการ มิใช่ด้วยคำสั่งหรือความต้องการของผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

จุดเด่นของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างบทเรียน ในการเรียนการสอนวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ในสภาพการณ์ต่างๆ โดยจะกำหนดเป็นเส้นทางการเดินเรื่อง เป็นลำดับต่อเนื่องกันไป เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย รวมทั้งผู้สอนยังสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บัทโซล (Butzow, 1991) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการสอนแบบสตอรีไลน์กับวิธีสอนโดยใช้ตำราเป็นหลัก โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองมีจำนวน 114 คน กลุ่มควบคุมมีจำนวน 84 คน ทั้งสองกลุ่มทำการศึกษาหัวข้อเรื่องการเคลื่อนที่และเครื่องจักรกลแบบง่าย ๆ นักเรียนทั้งหมดได้รับการสอนประโยชน์ของแผนภูมิความคิดรวบยอดและวาดแผนภูมิความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหัวข้อเครื่องจักรกล แล้วนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการสอนทั้ง 2 วิธี โดยช่วงสรุปคาบเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบจากข้อทดสอบรายหน่วยและการเขียนแผนภูมิความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหัวข้อเครื่องจักรกล ผลการวิจัยพบว่าคะแนนจากการเขียนแผนภูมิความคิดรวบยอดและคะแนนรายหน่วยเรียนไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนหน่วยเรียนนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ แต่คะแนนแผนภูมิความคิดรวบยอดไม่แตกต่างกัน โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ธาริณี วิทยานิพนธ์ (2542 : 70) ได้ศึกษาเรื่องผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ แผนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องอาหารที่ใช้สอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และแผนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือสูงกว่าร้อยละ 70 นักเรียนที่เรียนโดยวิธี สตอรี่ไลน์มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับมาก โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และระดับปานกลางมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับมาก และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนาธิป พรกุล (2542 : 40) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนชิปปา และวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปา และวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนแผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และทัศนคติต่อวิชาหลักการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเขียนแผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ถูกต้อง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาหลักการสอนด้วย

จิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : 88) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการเรียน สตอรี่ไลน์ (STORYLINE) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรินทร์ วงคะหาต (2543 : 68) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสตอรี่ไลน์ เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยสตอรี่ไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า แสดงออก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ไม่เรียนรู้ รู้จักการวางแผนการทำงาน มีโอกาสทำงานเป็นคณะ ได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนมีความร่าเริงสนุกสนานกับการเรียน

นอกจากนี้การสอนโดย สดอริไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนซึมซับความรู้ที่ละน้อย เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดแทรกความรู้เจตคติ เรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

เกรียงไกร ยิ่งสง่า (2543 : 46) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้สดอริไลน์และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ เจตคติ และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชา ส 053 ประชากรและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสดอริไลน์และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบสดอริไลน์ เป็นการเรียนรู้ที่สร้างความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนได้เนื่องจากนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดเวลา รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นผู้คิด ค้นคว้าหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ใหม่ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

2.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้แตกต่างกัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ชวาล แพรัตกุล (2514 : 33) ให้ความหมายของความรับผิดชอบในรูปของพฤติกรรมว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จส่งต่อไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปทั้งที่เป็นผลดี และผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความสำเร็จ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ละเมียด ลิมาอักษร (2517 : 8) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและขยันขันแข็ง เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ถือเอาความชอบใจหรืออารมณ์เป็นใหญ่ ให้ความพยายามแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติงาน

ดนัย งามมานะ (2518 : 5) ให้นิยามความรู้สึกรับผิดชอบว่า หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเอาใจใส่จดจ่อและรับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ของตน และผู้อยู่ในการ ดูแลตลอดจนสังคม พยายามทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุจุดหมายโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

เฉลิม คำแก้ว (2530 : 5) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อบรรลุเป้าหมาย เอาใจใส่ ยอมรับผลการกระทำของตน ช่วยเหลือส่วนรวมด้วยความเต็มใจ รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่อย่างดี ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น มีความไว้วางใจ ตรงต่อเวลา เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ มีความละเอียดรอบคอบ ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของส่วนตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทั้งพยายามปรับปรุงและปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

สุพัตรา สุภาพ (2531 : 9) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า คือ การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ ต้องปฏิบัติ ไม่นึกถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือ ความรับ

ผิดชอบของการเป็นนักเรียนคือ ต้องมาเรียนสม่ำเสมอ ไม่หนีเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำหรือควรกระทำตามสถานภาพของบุคคล

✱ อาวุธ พรหมนอก (2534 : 69) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกมาด้วยการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ไม่หวั่นเกรง มีความพากเพียรไปสู่เป้าหมาย มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา และพยายามปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจ ทั้งในด้านผลดีและผลเสีย

อ้อยทิพย์ ทองดี (2537 : 8) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การรักษาสิทธิหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม

กนิษฐรัตน์ ลาโพธิ์ (2535 : 38) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งต่อตนเองและสังคมด้วยความผูกพัน ความพากเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นทั้งพร้อมพยายามที่จะ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

จุริรัตน์ นันทัยทวิกุล (2538 : 24) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทน เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

วัลภา ดวงชาทม (2539 : 6) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การเอาใจใส่ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ และตามที่ได้รับมอบหมายทั้งของตนเองและของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

✱ สำเนียง ศิลปประกอบ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนที่ดีด้วยการแสดงออกในลักษณะของการรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่การศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียรเข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามค้นคว้า และซักถาม จากสมาชิกในกลุ่มหรือครูผู้สอนด้วยความ สนใจ เอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่องและผิดพลาดด้วยความเต็มใจ แม้จะถูกตำหนิและแก้ไขหลายครั้ง

ปรีชา ชัยนิยม (2542 : 9) กล่าวว่า ความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และความละเอียด รอบคอบ ตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

✱ จันทรา พวงยอด (2543 : 3) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของ นักเรียนที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติตนในการเรียน และการยอมรับผลการกระทำของตนเอง

ถวิล จันทรสว่าง (2545 : 10) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การทำตามหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎระเบียบการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การทำตามที่ได้พูดหรือได้ให้คำมั่นสัญญาไว้ และการยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้พูดหรือได้กระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดี และข้อบกพร่องต่างๆ ทุกครั้ง

ศิริพันธ์ วรรณกิจ. (2545 : 13) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การที่บุคคลประพฤติปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ รับผิดชอบที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จด้วยดี และยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย อีกทั้งยังไม่ปิดกั้นหน้าที่ของตนเองให้แก่ผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 32 – 95) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำ และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ด้วยความมานะพากเพียรไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใดๆ โดยมีสาระสำคัญและพฤติกรรมความรับผิดชอบที่มุ่งให้นักเรียนนักศึกษา มีดังนี้

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้

- 1.1 ตั้งใจเรียน
- 1.2 เข้าห้องเรียนทันเวลา
- 1.3 เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง
- 1.4 ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด
- 1.5 ผลการเรียนสม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา
- 1.6 ผลการเรียนดีขึ้นทุกภาคการศึกษา
- 1.7 ไม่เคยทุจริตในการสอบ
- 1.8 ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกชั่วโมง
- 1.9 รู้สึกอยากเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา การรักษาผลประโยชน์และเกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษาตลอดจนการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สถานศึกษา โดยมีพฤติกรรม ดังนี้

- 2.1 ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน
- 2.2 แต่งเครื่องแบบถูกต้อง
- 2.3 ไม่ทะเลาะวิวาทนอกสถานศึกษา
- 2.4 ไม่ทำลายสิ่งของในสถานศึกษา
- 2.5 ไม่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะสวมเครื่องแบบสถานศึกษา
- 2.6 เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนของสถานศึกษา

เพ็ชรินทร์ ปฐมวนิชกะ (2535 : 11) ได้จัดขอบข่ายของความรับผิดชอบไว้เป็น 4 ส่วน คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสมให้ลุ่ล่งไปด้วยดี มีประสิทธิภาพทันตามกำหนดเวลา ซึ่งในที่นี้อาจรวมได้กับความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน ในส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียน หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

จนประสบผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดละเอียด รอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ และมีระเบียบวินัย

2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การรู้จักฐานะและหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัว ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

3. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา มีลักษณะเกี่ยวกับนักเรียนเช่นเดียวกับข้อ 1 หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์เกียรติยศและชื่อเสียง ตลอดจนสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สถานศึกษา

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรับบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อส่วนรวม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม รวมทั้งชักจูงให้บุคคลอื่น ปฏิบัติ กิจกรรมเพื่อความผาสุกของสังคม

จूरिटน์ นันทยทวิกุล (2538 : 5) ได้แบ่งประเภทของความรับผิดชอบออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจ ไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม และละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม

2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน- หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดก็ยอมรับว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการงานของตนให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงานและป้องกันความ บกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนต่อผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และกล้าเผชิญต่อความจริง

5. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน รู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุข และชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาเมื่อสมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหากับปรีक्षा และให้พ่อแม่รับทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน และอื่นๆ

6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยดักเตือน และแนะนำเมื่อเห็นเพื่อนทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องและเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่เอาเปรียบเพื่อน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

7. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนผนังห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอื่น เมื่อโรง

เรียนต้องการความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ และความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์ และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น การรักษาสาธารณสุขสมบัติต่างๆ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2525 : 270) ได้สรุปพฤติกรรมของความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไว้ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ
2. ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ
3. ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
4. มีความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และแก้ปัญหาทั้งปวง
5. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
6. คิดชอบ ทำชอบและแก้ปัญหาได้
7. ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริต
8. รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการทำงาน
9. ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย

ไชยรัตน์ ปราณี (2531 : 54) เขียนถึงความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีหิริโอตตัปปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงด้วยดี โดยมีละเมียดละไมและหน้าที่ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเตรียมวางแผนล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนเองไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร

อรทัย โสภา (2533 : 40) ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ ความตั้งใจ และปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้ ปฏิบัติงานด้วยความพากเพียรและละเอียดรอบคอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ยอมรับผลในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านผลดี หรือผลเสียด้วยความเต็มใจ ติดตามผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ไม่ปิดความรับผิดชอบต่อผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต และตรงต่อเวลา

วรเชษฐ์ โชคชัย (2536 : 65) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรู้จักหน้าที่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจ สนใจ เอาใจใส่ ละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ปิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น พยายามทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความขยันขันแข็ง มีความเชื่อมั่นใน ตนเองและมีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม

สมจิต ห่อทอง (2543 : 13) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการเรียนและการทำงาน โดยพยายามทำหน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุจุดหมาย

จากความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถโดยไม่หลีกเลี่ยง มีความละเอียดรอบคอบ ตรง

ต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตนเอง ไม่ว่าผลนั้นจะดีหรือบกพร่อง มีความพยายามที่จะแก้ไขหรือปรับปรุงการทำงานต่างๆ ให้มีการพัฒนาที่ก้าวหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้มีอยู่ในบทที่ ๖

2.1.2 ความหมายของความรับผิดชอบด้านการเรียน

จอร์จ นันท์ทวิกุล (2538 : 5) ได้กล่าวถึงความหมายของความรับผิดชอบต่อการศึกษาล่าเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดก็ยอมรับว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

พรณี ทองทับ (2545 : 5) กล่าวว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติภารกิจที่ตนกระทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยตักเตือนหรือควบคุม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียน ตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ละเอียดยรอบคอบ ตรงต่อเวลา ยอมรับผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ของตน

กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 12) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนการทำงานและแบ่งเวลาในการเรียน มีความละเอียดรอบคอบ การเข้าห้องเรียนตรงเวลา การปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 32 - 95) ให้ความหมายของความรับผิดชอบในการศึกษาล่าเรียนว่า หมายถึง การตั้งใจศึกษาล่าเรียน ด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดยรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้

1. ตั้งใจเรียน
2. เข้าห้องเรียนทันเวลา
3. เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง
4. ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด
5. ผลการเรียนสม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา
6. ผลการเรียนดีขึ้นทุกภาคการศึกษา
7. ไม่เคยทุจริตในการสอบ
8. ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกชั่วโมง
9. รู้สึกอยากเรียน

กรมสามัญศึกษา (2526 : 68 - 92) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบในการศึกษาล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ซักถามอาจารย์ให้เข้าใจเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุง ให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

จากความหมายของความรับผิดชอบด้านการเรียนที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ด้วยความเต็มใจ โดยทำอย่างสุดความสามารถ มีความเพียรพยายามในการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ทันเวลาที่กำหนด ได้

แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียน ความขยันหมั่นเพียร ความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา รู้จักยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น]

2.1.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

ได้มีนักจิตวิทยา นักการศึกษา และผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้หลายท่าน ดังนี้

ลาโรช บัวศรี (2522 : 129) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า ได้แก่ เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลงานนั้นๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และมีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเองและสังคม ตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

อรรถัย จันทวิชานวงษ์ (2523 : 7) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตนเองและกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจหน้าที่ของตนทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยก่อให้เกิดตนเองและสังคมเกิดความเสียหาย

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2533 : 66 – 67) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่ามีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ไม่บกพร่องต่อหน้าที่
2. ไม่ละทิ้งหน้าที่
3. ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

นิคม ชนะไพฑูรย์ (2535 : 18) ได้กล่าวสรุปว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีลักษณะต่อไปนี้

1. ซื่อสัตย์
2. ยอมรับข้อผิดพลาด
3. พยายามปรับปรุงแก้ไข
4. รักษาชื่อเสียง
5. รู้จักวางแผน
6. เสมอต้นเสมอปลาย
7. อดทนอดกลั้น
8. ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
9. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
10. ยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์

เอมอร กฤษณะรังสรรค์ (2537 : 7) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

1. มีความพยายาม
2. มีความตั้งใจและเอาใจใส่
3. เคร่งครัดในระเบียบ
4. มีการวางแผนการทำงาน
5. รับรู้หน้าที่
6. เต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่

7. ยอมรับผลการกระทำ
8. ซื่อสัตย์
9. ไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น
10. ไว้ใจได้
11. มีความคิดริเริ่ม
12. มีความละเอียด
13. มีความสามารถ รอบรู้ รอบคอบ
14. เชื่อมั่นในตนเอง
15. ทำงานเรียบร้อย

จอร์จัน นันท์ทวิกุล (2538 : 4-5) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่น ที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ มีจุดหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง และหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงาน ที่ตนรับผิดชอบอยู่

2. มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดี ผลเสียอย่างไรบ้าง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิด และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า และเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำ และทำด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง อาสางานไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงานแสวงหา งานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

5. มีความตรงต่อเวลา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม

6. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม

7. การปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

นพดล ภวนะวิเชียร (2540 : 70-71) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบว่า ประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ
 - 1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
 - 1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ตนต้องทำ
 - 1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
 - 1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ

2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรมดังนี้
 - 2.1 สมารถใจทำหน้าที่
 - 2.2 ควบคุมตนเองได้
3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจเอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - 3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
 - 3.2 มีระเบียบวินัย
 - 3.3 มีความซื่อสัตย์
 - 3.4 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 3.5 มีสติ
4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนงานเสร็จ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
 - 4.1 มีความอดทน
 - 4.2 มีความเพียร
 - 4.3 มีการเตรียมการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์
 - 4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 5.1 ติดตามการกระทำของตน
 - 5.2 มีเหตุผล
 - 5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541 : 7) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. มีวินัยในตนเอง
2. มีความกระตือรือร้น
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. มีความขยันหมั่นเพียร อดทน อดกลั้น

ถวิล จันทรสว่าง (2545 : 13) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีลักษณะของความมีวินัยในตนเอง มีความอดทน อดกลั้น ขยันหมั่นเพียร มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความละเอียดรอบคอบ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

จากความหมายของความรับผิดชอบที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบหมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกถึงความตั้งใจที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีการยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ว่าผลนั้นจะดีหรือเสียก็ตาม และพยายามปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ยังไม่บรรลุผล ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง ซึ่งลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบสรุปได้ดังนี้

1. มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงให้ทันตามเวลาที่กำหนด
2. มีสติ รู้จักควบคุมตนเอง
3. รักความก้าวหน้า ขวนขวายหาความรู้ใหม่ๆ เสมอ
4. มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติหน้าที่

5. ยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ว่าผลนั้นจะเป็นเช่นไร รวมทั้งรู้จักปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ยังไม่บรรลุผล

6. ขยันหมั่นเพียร ละเอียดยรอบคอบ และมีเหตุผล
7. มีความตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ของตนเอง
8. มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
10. รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี

2.1.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญยิ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข การที่สังคมขาดความสงบ กล่าวได้ว่า เกิดจากบุคคลกลุ่มหนึ่งขาดคุณสมบัติ 5 ประการ คือ ความรับผิดชอบ ความสม่ำเสมอ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความพยายามพึ่งตนเอง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2514 : 55 – 57)

ดังนั้น ความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ นอกจากนี้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีวัตถุประสงค์ระบุไว้ข้อหนึ่งว่า มุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ อุดมคติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 12) ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงความรับผิดชอบแล้ว อาจกล่าวได้ว่า หากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผลดีดังต่อไปนี้ คือ

1. คนมีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนมีความรับผิดชอบย่อมได้รับการสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม
3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎ จริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้อื่นมาบังคับ
4. ไม่เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523 : 9) กล่าวว่า นักจิตวิทยาหลายท่านเห็นพ้องต้องกันว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งแสดงวุฒิภาวะทางด้านอุปนิสัย และเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตในสังคม เนื่องจากสังคมแต่ละแห่ง บุคคลแต่ละบุคคลมีบทบาทที่จะกระทำหลายอย่างมากมายด้วยกัน ถ้าทุกคนในสังคมรู้จักรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็จะก่อให้เกิดสันติ ตลอดจนความงอกงามในสังคมนั้น

กรมการศาสนา (2525 : 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของคนไทยอย่างหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้กับคนไทย นอกจากความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยัน ประหยัด เสียสละ ฯลฯ การปลูกฝังให้คนไทยมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข

คณิศร ธิลาโพธิ์ (2535 : 44 – 45) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะที่พึงงามในสังคม ควรปลูกฝังให้เกิดในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งถ้ากล่าวไปแล้ว หากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผลดังนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายได้ทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่อง สรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม
3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น
4. ไม่ทำให้เป็นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

อนุวัติ คุณแก้ว (2538 : 52) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งของคนที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้หน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จ และเสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งมีผลทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดังนั้นหลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งยังกำหนดให้มีการวัดในแต่ละรายวิชาด้วย

ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดไว้เป็นนโยบายทางการศึกษา ตามวิสัยทัศน์การศึกษาของกรุงเทพมหานคร และมาตรฐานการศึกษาชาติได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้ทั้งหมด 27 มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ได้กำหนดให้ นักเรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของมาตรฐานนี้คือ นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาได้ (ถวิล จันทรสว่าง. 2545 : 13)

จากความสำคัญของความรับผิดชอบที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะนักเรียนที่ต้องการมีปลูกฝังให้เกิดขึ้น เพราะการที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียนหรือการทำงานใดๆ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบเป็นสำคัญ เนื่องจากความรับผิดชอบเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอนาคตของแต่ละบุคคล

2.1.4 การฝึกฝนและการพัฒนาความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้และได้จากการอบรมโดยตรง กล่าวคือ ถ้าการฝึกอบรมเป็นไปในแนวทางที่ใช้เวลานานมากเกินไป ความรับผิดชอบของเด็กจะตึงไปด้วยความเครียดและความวิตกกังวลที่เกิดจากการกระทำผิด จะขัดขวางการปรับตัวที่ดีของเด็ก และในทางกลับกัน ถ้าความรู้สึกผิดไม่ได้รับการพัฒนา จะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่หย่อน (Justin. 1950 : 722)

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึงวันรุ่นผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้เด็กรู้จักปัญหาและค่อยๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบให้ เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอนฝึกฝนจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กิ่งแก้ว อัดถากร. 2524 : 15 – 19)

ความรับผิดชอบเกิดจากการฝึกฝน สิ่งแวดล้อมต่างๆ มีส่วนสำคัญและมีผลต่อความรับผิดชอบของเด็กด้วย การฝึกความรับผิดชอบให้แก่เด็กเป็นวิธีที่ละเอียดอ่อนและผู้ฝึกจำต้องมีวิธีรัดกุมเพื่อให้การฝึกได้ผล สมดังมุ่งหมาย (สมจิต ห่อทอง. 2543 : 15)

ไซด์แมน (Sideman. 1962 : 408 – 411) ได้รวบรวมทัศนะเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบของมิตตัน (Mitton) และ แฮร์ริส (Harris) ไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มฝึกความรับผิดชอบตั้งแต่วัยเด็ก
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกให้มีความรับผิดชอบ
3. การฝึกให้มีความรับผิดชอบและการจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบ ควรให้เหมาะกับแต่ละ

บุคคล

4. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากเขา
 5. การฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นในการฝึก ไม่เร่งรัดจนเกินไป
 6. เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
 7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ เมื่อรู้ว่าส่วนใหญ่อยู่นในความรับผิดชอบของเขา
 8. เจตคติและพฤติกรรมของผู้ใหญ่ต่อความรับผิดชอบของตน อิทธิพลต่อความรับผิดชอบของเด็ก
- กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 21) ได้เสนอแนะวิธีการฝึกฝนความรับผิดชอบไว้

ดังนี้คือ

1. ฝึกให้เด็กไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนไปตกแก่ผู้อื่น
2. ฝึกให้เกิดนิสัยรับผิดชอบตั้งแต่เด็กทั้งที่บ้าน และทางโรงเรียน
3. ชี้แจงให้รู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เมื่อรู้หน้าที่ของตนแล้วจะไม่ก้าวล่วง

งานผู้อื่น

ความรับผิดชอบไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้และได้จากการอบรมโดยตรง กล่าวคือ ถ้าการฝึกอบรมเป็นไปในทางที่ใช้เวลานานมากเกินไป ความรับผิดชอบของเด็กจะตึงไปด้วย ความเครียดและความวิตกกังวลที่เกิดจากการกระทำผิด จะขัดขวางการปรับตัวที่ดีของเด็ก และในทางกลับกัน ถ้าความรู้สึกผิดไม่ได้รับการพัฒนา จะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่หย่อน (Justin. 1950 : 722)

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่วัยเด็กและพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้เด็กรู้จักปัญหาและค่อยๆ ปลุกฝังความรับผิดชอบให้ เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอนฝึกฝนจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กิ่งแก้ว อัดถาวร. 2524 : 15 – 19)

มิตตัน และแฮริส (Milton and Harris. 1962 : 407 – 416) ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบ ควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังอายุน้อยๆ
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ โดยการปฏิบัติจริงให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน
3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ควรให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

ของแต่ละบุคคล

4. ควรให้เด็กได้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึกความรับผิดชอบนั้น ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่ควรเร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. ต้องระลึกเสมอว่า ในการทำงานนั้นเด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้น เมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วก็ควรให้เด็กได้

รับผิดชอบเต็มที่

8. การให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถก็อาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้

การปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองโดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจรู้สึกรับผิดชอบและตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เด็กเกิดการกระทำเกี่ยวกับความรับผิดชอบอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นนิสัย และควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยและเกิดการพัฒนาตามลำดับ ในการฝึกอบรมหรือปลูกฝังนั้น ควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ (จันทร์ พวงยอด. 2543 : 19)

ศิริพันธ์ วรรณกิจ (2545 : 33) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ซึ่งผู้ปกครอง ครูอาจารย์ เป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝัง และพัฒนาความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และส่วนรวมให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยมีวิธีการปลูกฝังดังนี้

1. เริ่มปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กตั้งแต่อายุยังน้อย
2. ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ โดยการได้ปฏิบัติจริง
3. หักไม่ให้ปิดความรับผิดชอบให้แก่ผู้อื่น
4. ฝึกให้ทำงานให้เสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ได้ทำไว้แล้ว
5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน
6. ปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

ในการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สรุปได้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มจากการฝึกความรับผิดชอบควบคู่กับการเล่นของเด็ก เพราะการเล่นถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตวัยเด็ก ดังนั้นผู้ใกล้ชิดกับเด็กไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือครู ควรจะปลูกฝังและพัฒนาความ รับผิดชอบให้เกิดขึ้นเหมาะสมกับวัย ก็จะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ เป็นที่ต้องการของสังคมต่อไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

บุญเดือน บันแสง (2535 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพดล ภวนะวิเชียร (2540 : ง) ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างเสริมค่านิยมที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปสร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการในค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

ลักขณา โสภา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กับการสอนแบบปกติที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรณี ทองทับ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำนึ่ง อยู่เลิศ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลวาทน์ วันวิชัย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฟลาเฮอร์ตี และรูทเซล (Flaherty and Reutzel. 1965 : 409 – 411) ได้ศึกษาเพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ ซีพีไอ (The California Psychological Inventory : CPI) วัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียนในชั้นปีที่ 1 จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1969 : 10) ได้ศึกษาลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพบว่า บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบด้วย

ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 216 – 360) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู กับลักษณะจริยธรรมสี่ประการ คือ การมีความรู้สึกรับผิดชอบ การยอมรับและการสารภาพผิด การยึดหลักแห่งตน การต้านทานสิ่งชั่วร้าย พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักในช่วงอายุ 4 – 13 ปี มีลักษณะทางจริยธรรมทั้งสี่ประการสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย นอกจากนี้พบว่า การให้เหตุผลในการอบรม สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะทางจริยธรรมของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุ 5 ปี

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) กล่าวถึง การศึกษาของกอฟ (Gough) เกี่ยวกับการควบคุมตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางความประพฤติว่า ผู้ที่มีระดับวินัยแห่งตนสูง จะมีความรับผิดชอบสูง ไม่มีความวิตกกังวล มีความอดทนสูง มีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง และมีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

โจนส์ (Jones. 1960 : 42 – 48) ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบต่อเด็กตามระดับอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 – 11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบแตกต่างกันมาก เด็กอายุ 11 – 13 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อมากขึ้นเล็กน้อยและช่วงความรับผิดชอบไม่ต่างกัน และอายุ 13 ปี ขึ้นไป จะมีความรับผิดชอบสูงเรื่อยๆ จนถึง อายุ 16 – 17 ปีจะคงที่ครั้งหนึ่ง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนมีความสำคัญต่อตัวบุคคล เนื่องจากความรับผิดชอบเป็นพื้นฐานที่จะช่วยพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดีของสังคม และประเทศชาติได้ ซึ่งความรับผิดชอบนั้นจำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ช่วยชี้แนวทางที่จะทำให้เด็กเกิดความรับผิดชอบขึ้น โรงเรียนก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยปลูกฝัง และพัฒนาความรับผิดชอบของเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจ และแนวในการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน วัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 86 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนต่ำ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน โดยมีลำดับขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 132 คนตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้นักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 86 คน
3. ผู้วิจัยสอบถามความสนใจในการเข้ารับการทดลองจากนักเรียนในข้อ 2 ปรากฏว่านักเรียนสนใจที่จะเข้าร่วมการทดลองทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 30 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ มีขั้นตอนการสร้างและวิธีการใช้ดังนี้

1.1 ศึกษาเนื้อหาของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์จากเอกสารและงานวิจัยของ อรทัย มูลคำ (2544 : 33) สนอง อินละคร (2544 : 316) อรรถพล อนันตวรสกุล (2542 : 5-6) ชนาธิป พรกุล (2543 : 160) และคนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน

1.2 ศึกษาเนื้อหาของความรับผิดชอบด้านการเรียนจากเอกสารและงานวิจัยของ เพ็ชรินทร์ ปฐมวนิชกะ (2535 : 17 – 20) อรทัย โสภา (2533 : 43) และคนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

1.3 สร้างโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมาย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ ดร.พาสณา จุสรัตน์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องของจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 1 ชั่วโมง คือ เวลา 14.30 – 15.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2 แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.2 ศึกษาแบบทดสอบและแบบสอบถามจากงานวิจัยหลายฉบับเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ดังนี้ ของ ภัสรา อรุณมีศรี (2533 : 72 – 79) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนของ สมจิต ห่อทอง (2543 : 78 – 89) แบบสอบถามความรับผิดชอบของ คำนึ่ง อยู่เลิศ (2541 : 90 – 96) แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนของ พรรณี ทองทับ (2545 : 105 – 110) และ แบบสอบถามวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของ อ้อยทิพย์ ทองดี (2537 : 61 – 67)

2.3 สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 ให้สอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบข้อความในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เกณฑ์การพิจารณาคะแนน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำค่าที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัย

2.6 นำแบบสอบถามที่เลือกไว้ในข้อ 2.5 ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นจะเป็นลักษณะของสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนพิจารณาว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร โดยมีตัวเลือกให้นักเรียนเลือกตอบ 3 ตัวเลือก และกำหนดลักษณะการให้คะแนนในแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 1, 2 และ 3 โดยยึดหลัก ดังนี้

ให้	1	คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงความรับผิดชอบน้อย
ให้	2	คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงความรับผิดชอบปานกลาง
ให้	3	คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงความรับผิดชอบมาก

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน โดยให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ที่กำหนดให้ในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนที่สุด การตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นเพียงความจริงของนักเรียนเท่านั้น คำตอบของนักเรียนจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

2. วิธีการตอบแบบสอบถาม เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ในแต่ละข้อแล้วให้นักเรียนพิจารณาคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงตามตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน

1. เด็กหญิงนิตได้หยุดเรียนไป 1 วันเนื่องจากไม่สบาย ในวันรุ่งขึ้นเด็กหญิงนิตจึงไปโรงเรียนตามปกติ ถ้านักเรียนเป็นเด็กหญิงนิต นักเรียนจะทำอะไรเมื่อไปเรียนในวันรุ่งขึ้น

- ก. อยู่เฉยๆ (1)
- ข. สอบถามเพื่อนว่าในวันที่หยุดเรียนอะไรไปบ้าง และมีงานอะไรที่ต้องส่ง (3)
- ค. ถ้าเพื่อนมาบอกให้ทำการบ้านส่งจึงค่อยทำ (2)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านความขยันหมั่นเพียร

2. ครูสมศรีนัดhariให้ไปเรียนซ่อมเสริมในตอนเย็นทุกวัน เพราะhariเรียนไม่ทันเพื่อน แต่เย็นวันนั้นhariไม่อยากเรียน ถ้านักเรียนเป็นhari นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไม่ไปเรียนตามที่ครูนัด (1)
- ข. ไปเรียนตามที่ครูนัด (3)
- ค. ไปขออนุญาตครูของดเรียน (2)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านความละเอียดรอบคอบ

3. วันนี้มีการทดสอบเก็บคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ วินัยทำข้อสอบเสร็จเป็นคนแรก โดยที่เวลายังเหลืออีก 20 นาที ถ้านักเรียนเป็นวินัย นักเรียนจะอย่างไร

- ก. รับนำข้อสอบไปส่งครูเพื่อจะได้ลงไปเล่น (1)
- ข. นั่งอยู่เฉยๆ โดยไม่รบกวนผู้อื่น (2)
- ค. ตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องอีกรอบหนึ่ง (3)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านการตรงต่อเวลา

4. ครูสุริสอนวิชาเกษตร เป็นครูใหม่ ใจดีมาก ไม่เคยว่ากล่าวหรือลงโทษนักเรียนในเรื่องของการเข้าเรียนสายเลย ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนห้องนี้จะอย่างไร

- ก. เข้าเรียนสายบ้าง ตรงเวลาบ้าง (2)
- ข. เข้าเรียนตรงเวลาทุกครั้ง เพราะเกรงใจครู (3)
- ค. เข้าห้องสายทุกครั้ง ไม่ต้องรีบเพราะครูไม่ว่า (1)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน

5. ในช่วงเวลาว่างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูนำหลอดทดลองมาใช้ทำการทดลองในห้อง นักเรียนมาหยิบทำให้หลอดทดลองของครูแตกแต่ไม่มีใครเห็น นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่บอกใคร เพราะไม่มีใครรู้ (1)
- ข. ยอมรับผิดกับครูทันที (3)
- ค. ปลอมให้เรื่องเจ็บไปสักระยะหนึ่ง จึงขอยอมรับผิดกับครู (2)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์

6. ในขณะที่วิชาญกำลังเรียนวิชาภาษาไทย มีเพื่อนที่นั่งข้างๆ ชวนคุย ถ้านักเรียนเป็นวิชาญ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. คุยกับเพื่อนโดยไม่สนใจเรียน (1)
- ข. ไม่สนใจเพื่อน แล้วตั้งใจเรียน (3)
- ค. คุยกับเพื่อนบ้าง ฟังครูสอนบ้าง (2)

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน ด้านการพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

7. ครูได้มอบหมายให้สุธีเป็นหัวหน้ากลุ่มรับผิดชอบรายงานวิชาภาษาไทยชิ้นหนึ่ง เมื่อถึงวันกำหนดส่งปรากฏว่าผลงานนั้นออกมาไม่ดี ถ้าจะปรับปรุงงานนั้นให้ดีขึ้นก็จะได้ส่งตามเวลาที่กำหนด และจะถูกหักคะแนน ถ้านักเรียนเป็นสุธี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รีบส่งงานนั้นทันที เพื่อจะได้ไม่ถูกหักคะแนน (2)
- ข. ชี้แจงเหตุผลให้ครูทราบ และแก้ไขปรับปรุงงานชิ้นนั้นให้สมบูรณ์ (3)
- ค. เป็นสิ่งที่น่าละอาย ถ้าหัวหน้ากลุ่มถูกตำหนิ (1)

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁ E	X	T ₂ E
RC	T ₁ C	~	T ₂ C

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	การสุ่มตัวอย่าง
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
X	แทน	การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
~	แทน	การไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

T ₁ E	แทน	การสอบก่อนทดลองในกลุ่มทดลอง
T ₁ C	แทน	การสอบก่อนทดลองในกลุ่มควบคุม
T ₂ E	แทน	การสอบหลังทดลองในกลุ่มทดลอง
T ₂ C	แทน	การสอบหลังทดลองในกลุ่มควบคุม

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน

1. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ในกลุ่มทดลองใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง คือ เวลา 14.30-15.30 น. สถานที่ทดลอง ณ ห้องประชุม โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2546 ถึง 15 สิงหาคม 2546

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองอีกครั้ง แล้วเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ทดสอบก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. เปรียบเทียบผลต่างของความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของ กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α – Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยใช้ t-test ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence Samples)

3.2 เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ โดยใช้ t-test ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependence Samples)

3.3 เปรียบเทียบผลต่างของความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ โดยใช้ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence Samples)

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
X_{diff}	แทน	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S_{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. เปรียบเทียบผลต่างของความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	15	96.6	6.61	288	7,000	7.26 **
หลังการทดลอง	15	115.8				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	15	97.6	8.44	134	1,820	5.19 **
หลังการทดลอง	15	106.53				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ก็สามารถทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์กับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{diff}$	S_{diff}	t
กลุ่มทดลอง	15	19.20	10.44	3.40 ^{**}
กลุ่มควบคุม	15	8.93	6.67	

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบ ความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังการไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 86 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ในกลุ่มทดลองใช้การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง คือ เวลา 14.30-15.30 น. สถานที่ทดลอง ณ ห้องประชุม โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2546 ถึง 15 สิงหาคม 2546

3. ขั้นหลังการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองอีกครั้ง แล้วเก็บคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ทดสอบก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์
3. เปรียบเทียบผลต่างของความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป่าเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์สามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนมากขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างบทเรียน ในการเรียนการสอนวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ ในสภาพ

การต่าง ๆ โดยจะกำหนดเป็นเส้นทางการเดินเรื่อง เป็นลำดับต่อเนื่องกันไป เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย รวมทั้งผู้สอนยังสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนแต่ละคนได้ ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2542 : 123) กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ เจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติ เป็นวิธีสอนที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน คือให้โอกาสสร้างความรู้ หรือปรับโครงสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ และแสดงซึ่งกระบวนการในการได้มาซึ่งความรู้ นั้น ๆ รับผิดชอบต่อความรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกัญญา แต่ศิริรัตนกุล (2545 : 79) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพันธ์ หรรษ์วิทย (2545 : 51) ซึ่งศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และงานวิจัยของ สุรินทร์ วังะฮาด (2543 : 72 – 74) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสตอรีไลน์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ช่วยให้ผู้เรียนซึมซับความรู้ที่ละน้อย เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และสอดแทรกความรู้ เจตคติเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การสอนโดย สตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้า แสดงออกและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น รู้จักวางแผนการทำงาน มีโอกาสทำงานเป็นคณะ ได้เผชิญกับสภาพปัญหาและได้แก้ปัญหาพร้อมกัน และมีความร่าเริงสนุกสนานกับการเรียน

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และจะคอยซักถามว่าเมื่อใดจะได้เข้าร่วมกิจกรรมอีก แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์นั้นเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรม และเกิดความสนุกสนานควบคู่ไปกับการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อในการเรียน

ดังนั้น จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ มีผลทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น

2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนสามารถพัฒนาได้ แม้ว่าจะไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ทั้งนี้เพราะในการเรียนการสอนของครู ได้มีการสอนให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ เช่น การให้ตั้งใจเรียนขณะครูสอน การส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด การทำงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและแก้ไขงานที่ผิดให้ถูกต้อง เป็นต้น นอกจากนี้นักเรียนยังได้เห็นตัวอย่างของผู้ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียน ได้รับการยกย่องชมเชย และได้รับการยอมรับจากครูผู้สอน ดังนั้นจึงสามารถนำมาพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบด้านการเรียนให้มากขึ้นได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี ทองทับ (2545 : 45) ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลองใช้การเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา โสภา (2537 : 64) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางมด (ตันเปาว์วิทยาคาร) สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ สามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ทั้งนี้เพราะจากการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์นั้น เป็นการเรียนการสอนที่มีการผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่างๆ อย่างมีสัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา เป็นการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ โดยมีการสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง และเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองธรรมชาติของเด็กทุกคนที่ต้องการให้ตนเองได้รับการยกย่อง สอดคล้องกับคำกล่าวของ วลัย พานิช (2545 : 33 - 34) ว่า การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เป็นการสอนที่สนองความต้องการ 4 ประการของผู้เรียน ได้แก่ 1. การสื่อสาร เนื่องจากเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้พูด ได้รับฟัง และเน้นการปรึกษาหารือพูดคุยร่วมวางแผน ผู้เรียนต่างต้องรับฟังกันและกัน และเสนอความคิดเห็นด้วย 2. การสร้างหรือลงมือทำด้วยตนเอง ด้วยการใช้มือของตนเอง หรือสร้างด้วยปัญญาของเขาสร้างเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เป็นการผลิตงานที่ได้จากความสามารถโดยมิได้เน้นการจำข้อมูล 3. เปิดโอกาสให้คิดและลงมือปฏิบัติ ได้ทำอย่างอิสระในทุกขั้นตอน 4. กิจกรรมทุกอย่างแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้เรียน ผู้เรียนได้สร้างงานและผู้สอนยอมรับในคุณค่าของงานนั้น

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แท้ศิริรัตนกุล (2545 : 74) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์มีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : 88) ซึ่งได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์ กับ นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์ และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ภัทราพันธ์ หรรษ์รักวิทย (2545 : 49) ซึ่งศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิต

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ภายหลังการได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการประหยัลดมากขึ้นกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัลดมากขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์นั้น เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงออก และสามารถเชื่อมโยงทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนได้จริง ตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนกลุ่มนี้มีความกระตือรือร้นในการเรียนในวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้น รู้จักเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบถ้วนทุกครั้ง การเข้าเรียนตรงเวลาขึ้น ส่งงานทุกครั้งและมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ที่ยังมีพฤติกรรมในการเรียนเหมือนเดิม เช่น ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นในการเรียน การทำงานต้องมีการแก้ไขบ้าง และจะนำอุปกรณ์การเรียนมาครบถ้วนในบางครั้ง

ดังนั้น จากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น จึงควรมีการส่งเสริมให้ใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนา ความรับผิดชอบด้านการเรียนในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีความรับผิดชอบด้านการเรียนเพิ่มมากขึ้น

1.2 ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์แก่ครู อาจารย์ผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อที่จะสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านอื่นๆ ของนักเรียน เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่น ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.2 ควรใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น มัธยมศึกษา เพื่อเป็นการสร้างรากฐานในการเรียนต่อไป

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการอื่นๆ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน เช่น เปรียบเทียบการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์กับกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- *กมลวัฒน์ วันวิชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองวิชาการ ,สำนักการศึกษา. (2540). แผนงานการศึกษาและแผนงานวัฒนธรรมในแผนสาขาทรัพยากรมนุษย์และสังคมของแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540-2544) และ แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักการศึกษาในระยะแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 5(พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กรมการศาสนา กองวัฒนธรรม. (2521). ศิลธรรมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2525). คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2524). ทำไมต้องมีวินัย. มนุษย์ศาสตร์ปริทรรศน์ (1) : 15 – 19.
- เกรียงไกร ยิ่งสง่า. (2543). ผลการใช้สตอรี่ไลน์และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์เจตคติและทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชา ส 503 ประชากรและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณิงรัตน์ ลาโพธิ์. (2535). ผลของการนำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คำนึ่ง อยู่เลิศ. (2541). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทรา พวงยอด. (2543). การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาโดยใช้กิจกรรม และเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรภัทร์ บัวสุวรรณ. (2543). ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการเรียนสตอรี่ไลน์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จूरรัตน์ นันทัยทวิกุล. (2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เฉลิม คำแก้ว. (2530). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยก้างราษฎร์สามัคคี อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). แดทส์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาล แพรัตกุล. (2514). หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาวัดผลการศึกษาระยะสั้น. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ วิทยาลัยวิชาการ ประสารมิตร.
- ชาตรี สำราญ. (2542). เส้นทาง Storyline สู่การเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ. มุลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. หน้า 36 – 38.
- ไชยรัตน์ ปรานี. (2531). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินดิเคท กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ดนัย งามมานะ. (2518). ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับแบบเอาใจใส่มากเกินไป. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล จันทรสว่าง. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบของนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ธารณี วิทยาอนิวรรณ. (2542). ผลของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพดล ภาณุวิเชียร. (2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม ชนะไพฑูรย์. (2535). การเปรียบเทียบผลของการเข้ากลุ่มฝึกอบรมและกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของผู้หน้านักเรียน โรงเรียนบ้านดุงวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเดือน บั่นแสง. (2535). ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ชัยนิยม. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของการสอนความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2533). พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ปจำกัด.

- พรรณี ทองทับ. (2545). ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2542). การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีสตอรีไลน์. กรุงเทพฯ :
(ม.ป.พ.) ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2542). การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีสตอรี
ไลน์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒน์วดี อนุสรณ์เทวินทร์. (2544). การใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลุมพุก (วันครู 2503) อำเภอเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ชรินทร์ ปฐมวนิชกะ. (2535). การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประถม
ศึกษา : กรณีศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยา
นิพนธ์. กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ภัสรา อรุณเมศร์. (2533). การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยา
นิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทราพันธ์ หรุ่นรักวิทย์. (2545). ผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนัก
เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ระพีพร นิมประยูร. (2537). ผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ ที่มีต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่
การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดอนหวาน . ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ละเมียด ลิมอักษร. (2517). ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ม.ปพ..
- ลักขณา โสภา. (2537). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบ
ด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางมด (ตันเปาว์วิทยาคาร) สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรเชษฐ์ โชคชัย. (2536). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบของนัก
เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินุณยา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- วลัย พานิช. (2542). การสอนด้วยวิธี STORYLINE. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณ
ภาพการเรียนการสอนสำหรับครูประจำการ 22 สิงหาคม 2542 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). เอกสารประกอบการอบรมครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษา. จัดโดยยูว
พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับสมาคมครูสังคมแห่งประเทศไทย วันที่
13 – 15 มีนาคม. ถ่ายเอกสาร.

- (2545). "การสอนด้วยวิธี Storyline", ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธี Storyline . (อรรถพล อนันตวรสกุล : บรรณาธิการ). ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- วันชัย จิรวินัยสถิตย์. (ม.ป.ป.) มารู้จัก Storyline กันเถอะ. เอกสารเผยแพร่ Storyline Approach.
- วัลภา ดวงชาทม. (2539). ผลการใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเขว้าไธสงศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพันธ์ วรรณกิจ. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนคอล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนอง อินละคร. (2544). เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมจิต ห่อทอง. (2543). การศึกษาความรับผิดชอบปัญหาและแนวทางแก้ไขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระโขนงวิทยา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก ปฏิพานนท์. (2542). ผลการการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (การสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2526). ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2514). การพัฒนาคุณภาพประชากรไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์.
- สาโรช บัวศรี. (2522). "การรับผิดชอบต่ออนาคต". จุลสารสัปดาห์การศึกษาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 8. ธนบุรี : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. โรงพิมพ์บรรหาร.
- "เส้นทางการเรียนรู้ STORYLINE METHOD , " (2542 , มีนาคม). สารปฏิรูป. 2(13) : 16.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2538). สรุปผลการสัมมนาระดับภูมิภาค เรื่อง แนวคิดทิศทางและแผนการพัฒนาของประชาชนในช่วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2525). คำโครงการคู่มือการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและวางแผนกระทรวงศึกษาธิการ.
- (2526). คู่มือการปลูกฝังค่านิยม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต.

- สำเนียง ศิลป์ประกอบ. (2540). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรับผิดชอบในการเรียน และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู. . ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา แท้ศิริรัตนกุล. เปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนม่วง จังหวัดขอนแก่น. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิพงศ์ บุญแดง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสังเกตหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความเชื่อมั่น. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรินทร์ วงคะฮาด. (2543). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย STORYLINE METHOD เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถพล อนันตวรสกุล. (2544). "การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้วยรูปแบบกิจกรรม Storyline. " ใน แนวคิดและปฏิบัติสำหรับครูมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ : บรรณาธิการ). ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ .
- _____. (2545). "การประยุกต์ใช้วิธี Storyline ในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา" ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธี Storyline. (อรรถพล อนันตวรสกุล : บรรณาธิการ). ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- อรรถัย จันทวิชานวงษ์. (2523). รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย มูลคำ และคณะ. (2542). CHILD CENTER : STORYLINE METHOD : บูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ที.พี. พรินท์การพิมพ์. ประสารมิตร.
- _____. (2544). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : ที. พี. พรินท์ จำกัด.
- อรรถัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. (2544). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : ที. พี. พรินท์ จำกัด.
- อรรถัย โสภา. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนแบบศูนย์การเรียน กับนักเรียนตามคู่มือครู. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

- อ้อยทิพย์ ทองดี. (2537). ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบด้วยวิธีการสร้างความตระหนัก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินญานิพนธ์ กศ.บ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาวุธ พรหมมานอก. (2534). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนตามบทเรียนโมดูล กับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (2537). ผลของการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา ต่อความรับผิดชอบในหน้าที่ของ นักศึกษาวิชาชีพครูสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2538). การวัดและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bell, S. and Fifield, K. (1998). *An Introduction to the Storyline Method*. Glassgow Scotland : Jordanhill College.
- Creswell, Jeff. (1997). *Creating Worlds. Construction Meaning*. Portsmouth : Heinemann.
- Flaherty, Rila M. and Reutzel, Eileen. (1965, May – June). "Personality Traits of High and Low Achievers in College. *The Journal of Educational Research*. p.58.
- Jones, Harold E. (1960). *Personality Development in children Texas* : University of Texas.
- Justin, F (1950). *Home Training in Human Values*. Journal Home Economic 47 : 722.
- Mitton, Betty L. and Harris Dale B. . (1962). *The Development of Responsibility in Children . The Child* : A Book of reading. 46 : 407 – 416.
- Sallis, E. (1996 , November). *Total Quality Nanagement in Education*. London : Kogon : p.10.
- Say David. (1994). *Social Studies for Elementary Teachers*. Boston : Allyn and Bacon .
- Wiggins , Terry S. and others. (1971). *The Psychology of Personality Reading*. Adderson – Wesley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนและผู้วิจัย สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบทั่วไป บทบาทและหน้าที่ และวิธีดำเนินการของโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน	1. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมเพื่อเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน และระหว่าง นักเรียนกับนักเรียน ซึ่งมีชื่อว่า "ผสานใจ" โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1.1 ผู้วิจัยเตรียมจิ๊กซอรูปหัวใจโดยตัดแบ่งเป็นชิ้นส่วนต่างๆ 2 ชุด 1.2 แจกใบคำสั่งการทำกิจกรรมพร้อมทั้งอธิบายให้นักเรียนฟัง 1.3 ในการทำกิจกรรมมีกติกาว่าในขณะที่เล่นห้ามพูดคุยกัน และห้ามหยิบชิ้นส่วนของเพื่อนมาต่อให้ 1.4 จับเวลาในการเล่นครั้งแรก 1.5 หลังจากนั้นให้นักเรียนลองเล่นอีก 1 ครั้ง โดยแจกชุดจิ๊กซอชุดที่ 2 ให้กับนักเรียน จับเวลาการเล่นชุดที่ 2 1.6 นำเวลาในการต่อจิ๊กซอทั้ง 2 ชุดมาเปรียบเทียบกัน 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า ในการทำงานสิ่งใดควรจะมีการพูดคุยวางแผนกัน งานนั้นก็จะสำเร็จลุล่วงได้เวลาอันรวดเร็ว 4. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ความสำคัญและประโยชน์ของการมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย 4. ผู้วิจัยนัดหมายครั้งต่อไป	1. จิ๊กซอรูปหัวใจ 2. นาฬิกาจับเวลา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2-3	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเอาใจใส่ต่อการเรียน	1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเอาใจใส่ต่อการเรียน	ในการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ในครั้งที่ 2 – 11 ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นนำ</u> ครูจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง	ภาพ ใบงาน
4-5	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร	<u>ขั้นดำเนินการ</u> เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้	
6	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความละเอียดรอบคอบ	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความละเอียดรอบคอบ	1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย 2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้ 3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด 4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง จากนั้นผู้เรียนร่วมอภิปรายพร้อมทั้งเสนอผลงานกลุ่มของตน	
7	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา		
8	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน		

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
9	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์	<u>ขั้นสรุป</u> เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม	
10-11	ความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น	เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น		
12	ปัจจัยนิเทศ	เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทบทวนถึงข้อคิดต่างๆ อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบทางการเรียนในครั้งนี้	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามเพิ่มเติมในสิ่งที่ไม่เข้าใจ 2. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและกล่าวปิดการทดลอง	กระดาษเปล่าปากกา/ดินสอ

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

3. ในการทำกิจกรรมมีกติกาว่าในขณะที่เล่นห้ามพูดคุยกัน และห้ามหยิบชิ้นส่วนของเพื่อนมาต่อให้
4. จับเวลาในการเล่นครั้งแรก
5. หลังจากนั้นให้นักเรียนลองเล่นอีก 1 ครั้ง โดยแจกชุดจิ๊กซอชุดที่ 2 ให้กับนักเรียน จับเวลาการเล่นชุดที่ 2
6. นำเวลาในการต่อจิ๊กซอทั้ง 2 ชุดมาเปรียบเทียบกัน

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วครูสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า ในการทำงานสิ่งใดควรจะมีการพูดคุยวางแผนกัน งานนั้นก็จะสำเร็จลุล่วงได้เวลาอันรวดเร็ว
3. ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ความสำคัญและประโยชน์ของการมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
4. ผู้วิจัยนัดหมายครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ การเอาใจใส่ต่อการเรียน

ชื่อกิจกรรม ห้องเรียนของเรา

เส้นทางการเดินเรื่อง จาก ห้องเรียน

คำถามหลัก

1. ห้องเรียนของเราควรมีลักษณะอย่างไร
2. เราจะตั้งชื่อห้องเรียนของเราว่าอย่างไร
3. หากต้องการให้นักเรียนและเพื่อนๆ มีความเอาใจใส่ต่อการเรียนเราจะจัดห้องเรียนให้มี

ลักษณะอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ การเอาใจใส่ต่อการเรียน

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1 “ห้องเรียนของเรา”
2. กล้องกระดาษ
3. สีเมจิก
4. กาว
5. กรรไกร
6. กระดาษกาว 2 หน้า

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยสนทนาซักถามเกี่ยวกับลักษณะห้องเรียนของนักเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเข้าสู่หัวเรื่องอันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยถามคำถาม คือ ห้องเรียนของเราควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. จาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วช่วยกันตั้งชื่อกลุ่มของตนเองโดยตั้งเป็นชื่อห้องเรียน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างห้องเรียนของตนเอง กลุ่มละ 1 ห้อง กล้องกระดาษและอุปกรณ์ต่างๆ ที่เตรียมไว้

3. แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดชื่อมุมนั่งๆ ในห้อง ลงในใบงานที่ 1 พร้อมทั้งบอกถึงประโยชน์ของมุมนั้นว่าจะสามารถทำให้ตนเองและเพื่อนๆ ในห้องหันมาเอาใจใส่ต่อการเรียนได้อย่างไร

4. นักเรียนช่วยกันเขียนชื่อป้ายมุมนั่งๆ ที่คิดขึ้น พร้อมทั้งนำไปติดตกแต่งในห้องเรียนที่กลุ่มตนเองสร้างขึ้น

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของตนเอง
2. นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. ความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. การตอบคำถามของนักเรียน
4. การตรวจใบงาน
5. ตรวจสอบผลงานที่นักเรียนช่วยกันสร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียนจำลอง

ใบงานที่ 1

ห้องเรียนของเรา

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อห้องเรียนของตนเอง พร้อมทั้งช่วยกันออกแบบมุมต่าง ๆ ภายในห้อง และบอกถึงประโยชน์ของมุมนั้น ๆ ว่าจะสามารถช่วยให้ตนเองและเพื่อนๆ ในห้องเรียนหันมาเอาใจใส่ต่อการเรียนได้อย่างไรบ้าง

ชื่อห้องเรียน.....
มุมต่าง ๆ ภายในห้องเรียน แบ่งออกเป็น.....มุม ได้แก่

1.....
ประโยชน์.....

2.....
ประโยชน์.....

3.....
ประโยชน์.....

4.....
ประโยชน์.....

5.....
ประโยชน์.....

6.....
ประโยชน์.....

7.....
ประโยชน์.....

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ การเอาใจใส่ต่อการเรียน

ชื่อกิจกรรม ห้องเรียนตัวอย่าง

เส้นทางการเดินเรื่อง สมาชิกในห้องเรียน

คำถามหลัก

1. ห้องเรียนของนักเรียนมีใครบ้าง
2. แต่ละคนมีลักษณะอย่างไร
3. แต่ละคนมีหน้าที่อะไรบ้าง
4. ใครบ้างที่มีลักษณะเอาใจใส่ต่อการเรียน
5. เราจะช่วยแนะแนะและชักชวนเพื่อนๆ ให้หันมาสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนได้อย่างไร
6. จงบอกวิธีการปฏิบัติตนให้แสดงถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียนว่ามีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัดภูประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเอาใจใส่ต่อการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนสังเกตเห็นถึงผลของการละเลยหรือหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย
4. เพื่อให้นักเรียนได้ถึงวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีความเอาใจใส่ต่อการเรียน

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 2 “ตัวฉัน”
2. เอกสารกรณีตัวอย่าง “ไม่น่าเลย”
3. กระดาษแข็ง
4. สีเมจิก
5. ฟิวเจอร์บอร์ด
6. กาว
7. กรรไกร

การดำเนินการทดลอง

ผวิจ้ยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

๒๕๕๕
ขุนน้ำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “ไม่น่าเลย” ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะพฤติกรรม
ของขบวนการ

ขั้นตอนการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน และสมมติให้แต่ละกลุ่มอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน พร้อมกับตั้งชื่อกลุ่ม หรือชื่อห้องเรียนของตนเองด้วย โดยผู้วิจัยชี้แจงว่าเป็นกลุ่มที่ใช้ตลอดการทดลอง

2. นักเรียนแบ่งบทบาทในห้องเรียน เช่น หัวหน้าห้อง รองหัวหน้าห้อง เลขานุการของห้อง สมาชิกในห้อง และให้นักเรียนประดิษฐ์หุ่นแทนตัวเองจากวัสดุที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ จากนั้นให้กำหนดคุณสมบัติ เช่น ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ นิสัย หน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นต้น ให้กับตัวละคร

3. นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานโดยแนะนำตัวละครที่ตนสร้างขึ้น

4. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าตัวละครตัวใดที่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียน

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนการแบ่งเวลาเรียน และวิธีการปฏิบัติตนในการเรียน โดยเมื่อจบการทดลองแต่ละคนจะมีพฤติกรรมตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะพฤติกรรมความสำคัญของการเอาใจใส่ต่อการเรียน รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากผลงาน อันได้แก่ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนตัวของนักเรียนแต่ละคน และใบงานที่ 1
4. พิจารณาจากการนำเสนอผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

เอกสารกรณีตัวอย่าง

“ไม่น่าเลย”

หนูแดง และขวัญเป็นเพื่อนนักเรียนซึ่งอยู่ห้องเดียวกัน หนูแดงเป็นเด็กที่มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมาก ส่วนขวัญก็เป็นคนเรียนหนังสือเก่งแต่ก็ชอบผลัดวันประกันพรุ่งอยู่เสมอๆ เข้าวันนี้ หนูแดง และขวัญ มาโรงเรียนแต่เช้าเพราะวันพรุ่งนี้ก็เป็นวันหยุด เด็กๆ จึงมักจะมานั่งคุยถึงเรื่องที่ว่าวันหยุดนี้ จะไปทำอะไรกันบ้าง

เฮ้! ดีใจจังเลย พรุ่งนี้จะเป็นวันเสาร์อาทิตย์แล้ว ขวัญบอกกับเพื่อนๆ

หนูแดง : แต่วันเสาร์-อาทิตย์นี้เราต้องทำงานส่งครูตั้งหลายชิ้นนะ อย่าลืมนะ ต้องส่งครูภายในวันจันทร์นี้ด้วยนะ ไม่งั้นโดนหักคะแนนแน่ๆ เลย

ขวัญ : ไม่ลืมหรอกน่า แต่วันหยุดนี้มีการ์ตูนเรื่องใหม่เพิ่งจะมาฉายให้ดูด้วยนะ ฉันต้องดูให้ได้เลยแหละ

วันเสาร์ขวัญตื่นนอนตอน 8 โมงเช้า ยังไม่ทันจะล้างหน้าแปรงฟันก็รีบวิ่งมาเปิด TV เพื่อจะดูการ์ตูน ดูเพลินจนเวลาผ่านไปถึง 11 โมง ในใจก็คิดว่าเพิ่งจะ 11 โมงเองเดี๋ยวบ่ายๆ ค่อยทำงานส่งครูก็ได้ น่า แล้วขวัญก็มานั่งดู TV ต่อ จนเวลาผ่านไปถึง 6 โมงเย็น

ขวัญ : เฮ้อ! เมื่อยจัง แหมวันนี้มีแต่รายการดีๆ ทั้งนั้นเลย เอ ! แต่เรายังไม่ได้ทำงานส่งครูเลย แต่ไม่เป็นไร ยังมีเวลาวันพรุ่งนี้อีกตั้ง 1 วัน เดี่ยวค่อยทำก็ได้ น่า

เช้าวันอาทิตย์ขวัญตื่นนอนตอน 8 โมงเช้าเหมือนเดิม วันนี้พ่อว่างไม่ได้ไปไหน จึงถามขวัญว่า “มีการบ้านหรือเปล่าลูก ถ้าไม่มีพ่อจะพาออกไปเที่ยว” ขวัญนึกในใจอยู่ครู่หนึ่ง จึงตอบพ่อว่า

ขวัญ : “ไม่มีค่ะพ่อ” วันนั้นพ่อจึงพาขวัญออกไปเที่ยว กลับมาบ้านอีกทีก็เกือบ 2 ทุ่มแล้ว

ขวัญไปอาบน้ำ ด้วยความเหนื่อยล้าขวัญจึงเผลอหลับไปโดยไม่ได้นึกถึงงานที่ต้องทำส่งครูเลย เข้าวันจันทร์ก็มาถึง

ขวัญ : “ตายแหละ ฉันจะทำยังไงดี ยังไม่ได้ทำงานส่งครูเลย ทำยังไงดีล่ะ อี้อ้อ”

ในเช้าวันนั้นขวัญเดินไปโรงเรียนด้วยใบหน้าที่วิตกกังวล ทั้งเรื่องงานที่ยังทำไม่เสร็จ และกลัวว่าจะถูกครูทำโทษ จนในที่สุดขวัญถูกคุณครูตำหนิเรื่องงานที่ขวัญยังทำไม่เสร็จ แต่ขวัญก็ให้คำสัญญากับครูว่าต่อไปจะไม่ทำเช่นนี้อีก

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละห้องกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของสมาชิกในห้อง เช่น หัวหน้าห้อง รองหัวหน้าห้อง เลขาของห้อง กรรมการห้อง สมาชิกในห้อง และให้นักเรียนประดิษฐ์หุ่นแทนตัวเองจากวัสดุที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ จากนั้นให้กำหนดคุณสมบัติ เช่น ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ นิสัย หน้าที่ที่รับผิดชอบ และวิธีการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียน

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....

ชื่อห้องเรียน.....

บทบาทที่ได้รับ.....

ชื่อบทบาทที่ได้รับ.....

เพศ.....อายุ.....ปี

ลักษณะนิสัยเด่นๆ.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ ความขยันหมั่นเพียร

ชื่อกิจกรรม ความสำเร็จอยู่แค่เอื้อม

เส้นทางการเดินเรื่อง เหตุการณ์

คำถามหลัก

1. ลักษณะพฤติกรรมใดที่แสดงให้เห็นถึงความขยันหมั่นเพียร
2. นักเรียนคิดว่าหากนักเรียนไม่มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนจะส่งผลต่อนักเรียนอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความหมายของความขยันหมั่นเพียร
3. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 3
2. เอกสารกรณีตัวอย่าง "ความเหมือนที่แตกต่าง"

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่าง "ความเหมือนที่แตกต่าง" ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของตัวละครในเรื่อง

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่ เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย
2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้
3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับใบงาน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านและช่วยกันอภิปรายลักษณะของตัวละครทั้ง 2 ในเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความเหมือนที่แตกต่าง”
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมาให้มากที่สุด

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และ ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึง ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ข้อดี ของความขยันหมั่นเพียร และข้อเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียร จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง

“ความเหมือนที่แตกต่าง”

สมชาย และ สมชาติ ทั้งสองคนเป็นพี่น้องฝาแฝดกัน แต่ทั้งสองคนมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน โดยสิ้นเชิง กล่าวคือ สมชายจะเป็นเด็กที่มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมาก เวลาเรียนอยู่ในห้องเรียน สมชายก็จะตั้งใจฟัง ขยันอ่านหนังสือ ขยันทำแบบฝึกหัด เวลาว่างของสมชายเขาก็จะหาหนังสือที่มีสาระดีๆ มาอ่าน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง

สมชาย : เฮ้ย สมชาติช่วงนี้คุณครูให้ไปค้นคว้าหนังสือที่ห้องสมุด แล้วนายไม่ไปรีไรง

สมชาติ : โธ่ ไปทำไม ไปเล่นฟุตบอลดีกว่า สนุกกว่ากันเยอะเลย หนังสือนะไปหาเมื่อไหร่ก็ได้ แกนี่ ทำเป็นขยันไปได้

สมชาติจะเป็นเช่นนั้นอยู่เสมอๆ เขามักจะไม่ขยันและไม่ใส่ใจในเรื่องของการเรียน ส่วนสมชายก็จะเป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรเช่นนี้อย่างเสมอต้นเสมอปลายจน สมชายได้เข้าสอบชิงทุนการศึกษาเพื่อเรียนต่อ ได้ในทุกระดับ หลังจากจบการศึกษา สมชายแทบไม่ต้องไปหาสมัครงานเลย เนื่องจากมีบริษัทต่างๆ มาจองตัวเพื่อเข้าทำงานตั้งแต่ที่เขายังเรียนอยู่ เนื่องจากเขามีผลการเรียนที่ดีมาก ทั้งความประพฤติดี และที่สำคัญมีความขยันมาก เขาได้รับเงินเดือนที่สูง จนประสบความสำเร็จทั้งชีวิตครอบครัว ในขณะที่สมชาติ เขาเป็นเด็กที่ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียน เลย เวลาที่ครูสอนเขาก็จะคุย หรือเล่น ครูให้การบ้านเขาก็มักจะไม่ทำจนโดนครูทำโทษอยู่เสมอๆ เขาเป็นเด็กที่เกียจคร้าน เอาแต่จะเล่นสนุก ไปวันๆ ไม่เคยหยิบหนังสือมาอ่าน ไม่เคยทบทวนบทเรียนเลย จนทำให้ผลการเรียนของเขาตกต่ำลงเรื่อยๆ สมชาติไม่ได้เรียนต่อเนื่องจากเขาไม่อยากเรียน เขาบอกว่าเขาขี้เกียจเรียน ในที่สุดสมชาติก็ต้องไปเป็นลูกจ้างยกของ แบกของ ได้ค่าแรงวันละน้อยนิด ทำให้ชีวิตของเขามีความลำบากมาก

ใบงานที่ 3

คำชี้แจงให้นักเรียนช่วยกันค้นหาลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรมากให้มากที่สุด

ชื่อห้อง.....

ตัวอย่าง

ลักษณะพฤติกรรม อ่านหนังสือทุกครั้งที่มีเวลาว่าง

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน
ชื่อกิจกรรม ร่วมหาแนวทาง
เส้นทางการเดินเรื่อง เหตุการณ์
คำถามหลัก

นักเรียนคิดว่าหากนักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนจะมีผลดีอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงวิธีปฏิบัติตนในการเรียนเพื่อแสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

อุปกรณ์

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 4
2. ดินสอ/ปากกา

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการเรียน พร้อมทั้งให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะการกระทำของแต่ละรูปภาพ

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย
2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ได้กตาดหรือหุ่นแทนก็ได้
3. วิธีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด
4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการปฏิบัติตนในการเรียน ทั้งแนวปฏิบัติก่อนเรียน แนวปฏิบัติระหว่างเรียน และแนวปฏิบัติหลังเรียน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้น

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุป แนวทางปฏิบัติตนในการเรียนเพื่อแสดงให้เห็นถึงการมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

ใบงานที่ 4

คำชี้แจง นักเรียนช่วยกันคิดวิธีการปฏิบัติตนในการเรียนที่จะทำให้เกิดผลดีกับนักเรียน

แนวปฏิบัติก่อนเรียน.....

แนวปฏิบัติระหว่างเรียน.....

แนวปฏิบัติหลังเรียน.....

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ ความละเอียดรอบคอบ

ชื่อกิจกรรม จ้องจับผิด

เส้นทางการเดินเรื่อง จาก ห้องเรียน

คำถามหลัก

หากการทำงานที่ขาดความละเอียดรอบคอบ จะเกิดผลเสียอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับความละเอียดรอบคอบ
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของความละเอียดรอบคอบ
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความละเอียดรอบคอบ
4. เพื่อให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

อุปกรณ์

1. รูปภาพจับผิด
2. กระดาษ
3. ดินสอ/ปากกา

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง “ความภูมิใจของนิต” ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. จาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย
2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้
3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพจับผิด ประมาณ ครึ่งนาทีกแล้วเป่านกหวีดหมดเวลา
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนส่วนที่ผิดลงในกระดาษ
3. ให้นักเรียนแต่ละห้องลองดูรูปภาพอีกครั้งหนึ่ง แล้วหาส่วนที่ผิดให้ครบ โดยมีกติกาว่าถ้ากลุ่มใด

เสร็จก่อนจะชนะ

4. ผู้วิจัยเฉลยส่วนที่ผิดของภาพว่ามีส่วนใดบ้าง
5. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าเพราะเหตุใดบางห้องจึงหาส่วนที่ผิดในภาพได้ครบบางห้องก็หาไม่

ครบ

6. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายความสำคัญของความละเอียดรอบคอบ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียน

จากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง

“ความภูมิใจของนิต”

นิตเป็นเด็กที่มีผลการเรียนดี เวลาครูสั่งให้ทำงานอะไรนิตจะตั้งใจทำ และผลงานของนิตจะออกมาดีจนครูชมอยู่บ่อยๆ ว่านิตมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน นิตได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปสอบแข่งขันทางวิชาการ วันนี้นิตรู้สึกตื่นเต้นมาก เพราะมีนักเรียนจากหลายๆ โรงเรียนมาเข้าร่วมสอบแข่งขันในครั้งนี้ด้วย นิตไม่ลืมที่จะเตรียมดินสอหลายๆ แท่ง เพราะถ้าดินสอหักแล้วไม่เตรียมมาให้พร้อมก็จะเสียเวลาในการเหลา พร้อมทั้งเตรียมยางลบ ไม้บรรทัดมาพร้อม เมื่อสัญญาณการเข้าห้องสอบดังขึ้น นิต รีบเดินเข้าห้องสอบด้วยความมั่นใจ นิตอ่านคำสั่งบนข้อสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน ข้อสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 5 หน้าทั้งหมดมี 100 ข้อ เขาทำข้อสอบแต่ละข้ออย่างตั้งใจ เมื่อนิตทำข้อสอบเสร็จแล้ว ปรากฏว่าผู้คุมสอบบอกว่ายังเหลือเวลาอีกครึ่งชั่วโมง นิตจึงนั่งตรวจทานข้อสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อความมั่นใจ เมื่อนิตเดินออกมาจากห้องสอบ นิตได้ยินเด็กนักเรียนคนหนึ่งพูดกับครูที่พามาว่า

นักเรียน : “สอบครั้งนี้ผมทำได้แน่นอนครับ ข้อสอบมีแค่ 3 หน้าเอง ผมทำแป๊บเดียวเองครับครู”
เมื่อนิตได้ยินเช่นนั้นจึงรีบเข้าไปบอกว่า

นิต : “ข้อสอบฉบับนี้มี 5 หน้าทั้งหมด 100 ข้อนะ เธอทำไปกี่ข้อ”

นักเรียน : “จริงหรือ เราทำข้อสอบไปแค่ 3 หน้า 60 ข้อเอง ฮือๆ เราไม่ยอมอ่านคำสั่งให้รอบคอบแน่เลย”

เมื่อผลการสอบประกาศออกมา ปรากฏว่านิตได้รับคัดเลือกเพราะคะแนนสอบของนิตผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งพ่อ แม่ คุณครู และเพื่อนๆ ต่างก็ดีใจและร่วมแสดงความยินดีกับนิต ทางโรงเรียนได้ประกาศชมเชยนิตที่หน้าเสาธง ทำให้นิตภูมิใจการผลการกระทำของตนเองในครั้งนี้มาก

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ ตรงต่อเวลา

ชื่อกิจกรรม การจัดแบ่งเวลา

เส้นทางการเดินเรื่อง เหตุการณ์

คำถามหลัก

ทำอย่างไรให้ทันเวลา

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับ การตรงต่อเวลา
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการตรงต่อเวลา
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการตรงต่อเวลา
4. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นคนที่ตรงต่อเวลา

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 5
2. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ไปเที่ยวสงขลา”

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวสงขลา” ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะความเหมาะสมของตัวละครในเรื่อง รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลา

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่ เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย
2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้
3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนข้อดี ของการตรงต่อเวลาและ ข้อเสีย ของการไม่ตรงต่อเวลา
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในห้องของตนเอง
3. นักเรียนช่วยกันเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นคนที่ตรงต่อเวลา
4. นักเรียนแต่ละห้องส่งตัวแทนเสนอผลงาน
5. นักเรียนทุกคนช่วยกันอภิปรายและเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นคนที่ตรงต่อเวลา จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
 2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
 3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียน
- จากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง ไปเที่ยวสงขลา

เมธิ กับ วินา เป็นพี่น้องกัน เมธิเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนวินาเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งสองคนสนิทกันมาก ตอนเช้าก่อนไปโรงเรียนทุกวัน วินาต้องเข้าไปปลุกเมธิให้ตื่นทุกวัน เพราะหากวินาไม่เข้าไปปลุกเมธิก็จะตื่นสายและไปโรงเรียนไม่ทันอยู่เสมอๆ วันนี้เป็นวันสุดท้ายของการสอบปลายภาคเรียน วินารีบตื่นแต่เช้าเพื่อสมองจะได้สดชื่น ก่อนสอบ ส่วนเมธิยังนอนอยู่บนเตียงอย่างสบาย เนื่องจากเมื่อคืนนี้เขาเข้านอนดึกเนื่องจากดูละครจนเพลิน

วินาเปิดประตูเข้าไปในห้องของเมธิพร้อมทั้งร้องบอกให้เมธิตื่น

วินา : พี่เมธิ พี่เมธิ ตื่นได้แล้ว วันนี้เป็นวันสอบวันสุดท้ายนะ เดียวก็ไปไม่ทันสอบหรอก แต่ด้วยความง่วงเมธิจึงบอกวินาว่า

เมธิ : เดียวค่อยตื่นก็ได้嘛 ขอนอนอีกแป๊บนึง โรงเรียนอยู่แค่นี้เอง มันไม่เดินหนีไปไหนหรอก เมื่อวินาแต่งตัว และลงมารับประทานอาหารเช้าเสร็จก็รีบไปโรงเรียนแต่เช้า เมธินอนจนเพลิน มาตรฐานอีกทีก็เกือบจะสายแล้ว

เมธิ : ตายละ เกือบแปดโมงแล้วหรือนี่ แล้วเราจะไปโรงเรียนทันสอบมั๊ยเนี่ย

เขารีบลุกขึ้นแต่งตัวและออกไปโรงเรียนทันที ข้าวเช้าก็ไม่ได้รับประทาน เมื่อเมธิไปถึงโรงเรียนก็เลยเวลาสอบไป 15 นาทีแล้ว ครูจึงตำหนิการไม่ตรงต่อเวลาของเมธิ เมธิรีบทำข้อสอบ แต่ตอนนี้สมองของเขาตื้อไปหมดเนื่องจากความหิวที่ไม่ได้รับประทานข้าวเช้า เมื่อหมดเวลาสอบปรากฏว่าเมธิทำข้อสอบไม่ทันทั้งๆ ที่ข้อสอบที่เหลือเมธิคิดว่าเขาน่าจะทำได้

ตอนพักกลางวันวินามากับเมธิว่า

วินา : พี่เมธิ เย็นนี้ คุณป้ากับคุณลุงจะพาไปเยี่ยมคุณยายที่สงขลา และจะพาเราไปเที่ยวด้วย ให้รีบกลับบ้านนะ

เมื่อสอบเสร็จ เพื่อนๆ ชวนเมธิไปเล่นฟุตบอล เขาเล่นจนเพลิน ในใจก็คิดว่ายังไม่วุ่นอยู่กับคุณป้าก็ต้องรอเราอยู่แล้ว

ส่วนลุง กับป้า และวินารอเมธิจนค่ำ และใกล้เวลารถไปออก จึงตัดสินใจไม่รอเมธิ

เมื่อเมธิกลับมาถึงบ้านพบว่า พ่อกับแม่บอกว่าทุกคนรอเมธิไม่ไหวจึงออกไปแล้ว เมธิเสียใจกับการกระทำของเขาที่ต้องให้คนอื่นต้องรอ และเสียใจที่ไม่ได้ไปสงขลา เขาคิดว่าการไม่ตรงต่อเวลานั้นมีผลเสียมากมาย และต่อแต่นี้ไปเขาจะไม่ทำเช่นนี้อีก

ใบงานที่ 5

คำชี้แจง วันนี้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่สวนสัตว์ขึ้น ในการเดินเที่ยวชมสวนสัตว์ครูจะให้นักเรียนไปเป็นห้อง และนัดหมายเวลาพบกันเป็นจุดๆ ให้นักเรียนแต่ละห้องช่วยกันคิดโปรแกรมการเที่ยวชมสวนสัตว์ของกลุ่มตนเองให้ได้มากที่สุดและกลับมาที่จุดนัดพบให้ตรงเวลาซึ่งเวลาที่จุดนัดพบจะมีดังนี้

10 : 00 น.	พักรับประทานของว่าง
12 : 00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
15 : 00 น.	เตรียมมารวมตัวกันที่รถเพื่อเดินทางกลับโรงเรียน

ชื่อห้องเรียน.....

ตัวอย่าง เวลา 8.30 น. เดินทางถึงสวนสัตว์

เวลา 8.45 น. ชมช้าง

เวลา 9.00 น. ชมกว้าง

[illegible]

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ การยอมรับและติดตามผลการกระทำของตนเอง

ชื่อกิจกรรม สารภาพผิด

เส้นทางการเดินเรื่อง เหตุการณ์

คำถามหลัก
ถ้าทำผิดแล้วจะอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตนเอง
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตนเอง
4. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการยอมรับผิด

อุปกรณ์

ปากกา

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “นารียอมรับผิด” ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะความเหมาะสมของตัวละครในเรื่อง

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่ เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็น การดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง
โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่นักเรียนเคยทำผิด และผลของสิ่งที่ทำ ลงในกระดาษรูปหัวใจที่ผู้วิจัยเตรียมไว้โดยไม่ต้องลงชื่อนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนนำไปติดบนกระดาษรูปหัวใจดวงใหญ่ที่หน้าห้อง
2. นักเรียนทั้งหมดช่วยกันคิดวิเคราะห์ว่าหากทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิดจะมีผลเสียอย่างไร

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันสรุปถึงวิธีการกระทำเมื่อทำผิด จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
 2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
 3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และการสรุปของนักเรียน
- จากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง “นารียอมรับผิด”

เช้าวันนี้ นักเรียนห้องป. 5/1 จะได้เรียนชั่วโมงวิทยาศาสตร์ ทุกคนตื่นเต้นดีใจ และเฝ้ารอชั่วโมงนี้ เพราะครูสมชายนัดหมายไว้ว่าชั่วโมงนี้จะได้ทำการทดลองกัน เมื่อครูสมชายเดินเข้ามาในห้อง ระเบียบซึ่งเป็นหัวหน้าห้องบอกทำความเข้าใจแก่ครูสมชาย ก็เริ่มสอนถึงขั้นตอนการทดลองว่าทำอะไร จากนั้นครูสมชายให้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน

ครูสมชาย : กลุ่มไหนได้สมาชิกครบแล้วให้ส่งตัวแทนไปหยิบหลอดทดลองในห้องวิทยาศาสตร์
ใหญ่มากลุ่มละ 3 หลอด

นารีเป็นตัวแทนของกลุ่มที่ 1 รีบวิ่งไปที่ห้องวิทยาศาสตร์ก่อนใครด้วยความรีบร้อน นารีได้ทำหลอดทดลองของครูแตก นารีรีบมองไปที่เพื่อนๆ ปรากฏว่ายังไม่มีใครตามมา และไม่มีใครเห็น เขารีบเอาหลอดทดลองที่แตกทิ้งถึงขยะทันที

วันนั้นทั้งวันนารีไม่สบายใจเลย เรียนก็ไม่รู้เรื่อง เนื่องจากมัวแต่คิดถึงเรื่องหลอดทดลองของครู
เช้าวันรุ่งขึ้น นารีรีบไปโรงเรียนและไปนั่งรอครูสมชายแต่เช้า เมื่อครูสมชายเดินมา นารีรีบเข้าไป
สารภาพกับครูสมชายว่า

นารี : คุณครูคะ เมื่อวานนี้หนูรีบร้อนจนทำหลอดทดลองของครูร่วงแตกไป 1 หลอด จะทำยังไงดีคะ

ส่วนครูสมชายดีใจมากที่ลูกศิษย์เป็นคนที่มีความรับผิดชอบเมื่อทำผิดแล้วก็รู้จักยอมรับผิด ทั้งๆ ที่หากนารีไม่มาสารภาพก็ไม่มีใครรู้ว่าเขาทำแตก จึงกล่าวชมนารี

ครูสมชาย : ครูดีใจที่หนูมาสารภาพกับครู ทำผิดแล้วรู้จักยอมรับผิด ครั้งนี้ครูจะไม่ว่าอะไร ครั้งต่อไปให้ระมัดระวัง หนอยก็แล้วกัน

นารี : ค่ะคุณครู

นารีรู้สึกโล่งใจอย่างมากที่ได้มาสารภาพผิดกับคุณครู ไม่เหมือนกับตอนที่เขายังไม่ได้มาสารภาพกับครู เพราะตอนนั้นเขารู้สึกอึดอัดใจเป็นอย่างมาก นารีรู้สึกดีใจ และภูมิใจกับการกระทำของตนเองที่รู้จักยอมรับผิดเมื่อทำผิดลงไป

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับ การเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์

ชื่อกิจกรรม กฎระเบียบที่ควรเคารพ

เส้นทางการเดินเรื่อง จาก ห้องเรียน

คำถามหลัก

1. นักเรียนคิดว่ากฎระเบียบมีไว้เพื่ออะไร
2. หากทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีกฎระเบียบนักเรียนคิดว่าจะมีผลเสียอย่างไร
3. หากต้องการให้ห้องเรียนเกิดระเบียบขึ้น เราจะทำอย่างไรดี

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
4. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงความสำคัญของระเบียบกฎเกณฑ์
5. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6
2. กระดาษแข็ง
3. สีเมจิก
4. กรรไกร
5. กระดาษขาว

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง "เรื่องของเตซา" ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะความเหมาะสมของตัวละครในเรื่อง

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. จาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

3. วิธีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง โดยดำเนินการดังนี้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างกฎระเบียบที่เหมาะสมในห้องของตนเอง พร้อมทั้งบอกถึงประโยชน์ของกฎระเบียบข้อนั้นด้วย

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างป้ายกฎระเบียบของห้องขึ้น

3. นักเรียนแต่ละห้องส่งตัวแทนนำเสนอกฎระเบียบห้องของตนเองหน้าชั้น และให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงประโยชน์และความสำคัญของกฎระเบียบต่างๆ และแนวทางในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง “เรื่องของเดชา”

เดชากับสุธีเป็นเพื่อนสนิทกัน เขาทั้งสองเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เดชาเป็นเด็กที่ชอบคิดและทำอะไรที่ท้าทายและมักจะผิดกฎระเบียบของโรงเรียนอยู่เสมอๆ

ในวันนี้มีชั่วโมงเกษตรของครูพี่ระซึ่งเป็นชั่วโมงที่เดชากับสุธีชอบมากเพราะได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เมื่อถึงชั่วโมงเกษตรครูพี่ระพานักเรียนไปที่แปลงเกษตรซึ่งอยู่ติดกับประตูโรงเรียน และมอบหมายให้นักเรียนทุกคนช่วยกันเตรียมแปลงเกษตรเพื่อปลูกต้นไม้ และกำชับกับนักเรียนว่าห้ามออกประตูโรงเรียนโดยเด็ดขาด ในขณะที่ครูพี่ระพานักเรียนชายส่วนหนึ่งเดินไปเอาต้นไม้ที่อยู่ในเรือนเพาะชำ

เดชา : วันนี้ขี้เกียจเรียนจังเลย เดี่ยวฉันจะโดดเรียนไปดูหนังดีกว่า นายจะไปกับฉันไหม

สุธี : นายจะไปได้อย่างไร นี่มันในเวลาเรียนนะ

เดชา : ทำไมจะไปไม่ได้ เนี่ย เราอยู่ใกล้ประตูโรงเรียนแค่นี้เองวิ่งนิดเดียวก็ขึ้นรถได้แล้ว ครูไม่ทันเห็นหรอก

สุธี : ไม่เอา ฉันไม่อยากทำผิด นายเองก็อย่าทำเลยมันไม่ดีหรอก

เดชา : ตามใจ แค่นี้ก็ไม่กลัว เดี่ยวคอยดูฉันนะ

เมื่อพูบเดชาก็เริ่มมองซ้าย มองขวาว่าครูพี่ระเดินมาหรือยัง เมื่อไม่เห็นครูพี่ระเขาก็รีบวิ่งออกนอกประตูโรงเรียนเพื่อขึ้นรถเมล์ซึ่งกำลังแล่นมาใกล้ๆ พอดี โดยที่เขาไม่ได้ทันระวังรถที่วิ่งสวนทางมา

“โครม !!”

เดชาถูกรถชน ขาหัก ต้องหยุดเรียนไปหลายอาทิตย์ สมองได้รับความกระทบกระเทือน ทำให้ทั้งพ่อแม่ และครูต้องเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ใบงานที่ 6

คำชี้แจง ตั้งแต่สัปดาห์หน้า โรงเรียนจะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นภายในห้องเรียน นักเรียนช่วยกันคิดกฎของห้องขึ้น

ชื่อห้องเรียน.....

กฎข้อที่ 1.....

.....

ประโยชน์.....

.....

กฎข้อที่ 2.....

.....

ประโยชน์.....

.....

กฎข้อที่ 3.....

.....

ประโยชน์.....

.....

กฎข้อที่ 4.....

.....

ประโยชน์.....

.....

กฎข้อที่ 5.....

.....

ประโยชน์.....

.....

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง	ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
ชื่อกิจกรรม	ทำให้ดีที่สุด
เส้นทางการเดินเรื่อง	เหตุการณ์
คำถามหลัก	

ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นหนึ่ง เมื่อถึงกำหนดส่งแล้วผลงานนั้นยังไม่สมบูรณ์ ดี นักเรียนจะอย่างไร

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนเกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
4. เพื่อปลูกฝังการรับผิดชอบงานในหน้าที่
5. เพื่อปลูกฝังการยอมรับผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงาน

อุปกรณ์

ดินน้ำมัน

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ครูให้นักเรียนดูรูปภาพตระกร้าผลไม้ ภายในเวลา 1 นาที จากนั้นเก็บรูปภาพ แล้วแจกดินน้ำมันให้นักเรียนแต่ละห้อง และแนะนำกติกาในการทำกิจกรรม

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย

2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้

3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนแต่ละห้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบว่าใครจะต้องทำอะไร
2. ผู้วิจัยให้เวลานักเรียนแต่ละห้องนำสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบครั้งแรกนี้ 1 นาที
3. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนแต่ละห้องนำผลงานมาร่วมกันพิจารณาอภิปรายเมื่อเปรียบเทียบกับรูป

ตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาให้ดูว่ายังมีข้อบกพร่องส่วนใดบ้าง

4. ผู้วิจัยให้เวลานักเรียนแต่ละห้องอีกครั้งหนึ่งเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่างๆ
5. จากนั้นให้นักเรียนนำมาประกอบเข้าในตระกร้าที่จัดเตรียมไว้ให้
6. เมื่อหมดเวลาในช่วงที่ 2 ให้ส่งตัวแทนของแต่ละห้องนำเสนอผลงานหน้าชั้น

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปถึงความสำคัญ ข้อดี และข้อเสียของการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียน

จากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการเรียน เกี่ยวกับการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ชื่อกิจกรรม คิดใหม่ ทำใหม่

เส้นทางการเดินเรื่อง เหตุการณ์

คำถามหลัก

นักเรียนคิดว่านักเรียนควรจะพัฒนาสิ่งใดเพื่อจะทำให้หน้าที่ในการเป็นนักเรียนมีความสมบูรณ์มากที่สุด

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในหน้าที่การเป็นนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น

อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 7
2. กรณีตัวอย่าง “งานนี้ต้องแก้ไข”
3. ดินสอ/ปากกา

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ผู้วิจัยจะสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเรื่องที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่จะดำเนินการในแต่ละครั้ง โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยเล่า กรณีตัวอย่างเรื่อง “งานนี้ต้องแก้ไข” ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของตัวละครในเรื่อง

ขั้นดำเนินการ

เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มโดยมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียนเข้ากับเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ตามขั้นตอนที่ได้วางจุดมุ่งหมายโดยมีคำถามนำเป็นตัวเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ ดังนี้

1. ฉาก ได้แก่ สถานที่หรือภาพกว้างๆ ที่เป็นการคิดรวบยอดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของตัวละครในเรื่องนั้นๆ และจะมีเงื่อนไขของเวลาเป็นตัวกำกับด้วย
2. ตัวละคร ได้แก่ คน หรือสัตว์ที่มีชีวิตโลดแล่นอยู่ในเนื้อเรื่อง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องที่เรียนด้วย โดยผู้เรียนจะมีฐานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่องโดยจะสร้างเป็นสัญลักษณ์ตุ๊กตาหรือหุ่นแทนก็ได้
3. วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ เรื่องราวที่เป็นการดำเนินชีวิตโดยปกติของตัวละครในสถานที่และเวลาตามฉากที่กำหนด

4. เหตุการณ์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญและนำมาแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีได้หลายเหตุการณ์จนกระทั่งจบเรื่อง

โดยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนคิดทบทวนตนเองว่าสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้หน้าที่ความเป็นนักเรียนมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นสรุป

เป็นขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม โดยดำเนินการ ดังนี้

นักเรียนร่วมกันสรุปถึง ข้อดีข้อเสียของการพยายามและไม่พยายามปรับปรุงแก้ไขงานในหน้าที่ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

กรณีตัวอย่าง “งานนี้ต้องแก้ไข”

ในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ครูวิโรจน์จะสอนให้นักเรียนได้รู้จักการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ซึ่งวันนี้ครูวิโรจน์ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 คนเพื่อทำโครงงานวิทยาศาสตร์ เมธี และเพื่อนๆ อีก 2 คน อยู่กลุ่มที่ 1 ส่วน อเนก และเพื่อนๆ 2 คนอยู่กลุ่มที่ 2 หลังจากที่ครูสอนและอธิบายขั้นตอนการทำจบครูจึงมอบหมายให้แต่ละกลุ่มไปทำโครงงานแล้วนำมาส่งภายใน 1 สัปดาห์ กลุ่มของเมธี รีบทำโครงงานตั้งแต่นั้นๆ และนำไปให้ครูวิโรจน์ตรวจดูผลงานว่าต้องปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดบ้าง และรับมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนนั้น จนทำให้โครงงานของกลุ่มเมธีมีความสมบูรณ์ ส่วนกลุ่มของอเนกมักจะชวนกันไปเล่นฟุตบอลอยู่เสมอๆ เมื่อมีเวลาว่างเขาก็จะมาจับกลุ่มนั่งคุย นั่งเล่นกัน แทนที่จะเอาเวลาไปทำโครงงาน เมื่อเมธีและเพื่อนๆ มาพบว่า อเนกและเพื่อนๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่ จึงถามว่า

เมธี : เอ้ อเนก พวกนายทำโครงงานของครูวิโรจน์เสร็จเรียบร้อยแล้วหรือ

อเนก : ไร้ เวลาตั้งอาทิตย์นี้ โครงงานนะพวกเราทำวันเดียวก็เรียบร้อยแล้ว

เมธี : แล้วพวกนายไม่คิดหรือว่า ถ้างานผิด หรือยังไม่สมบูรณ์ พวกนายจะเอาเวลาที่ไหนไปแก้

อเนก : แก่ทำไม ทำๆ ไปแค่มีสงก็พอแล้ว จริงมัยพวกเรา

อเนกหันมาขอเสียงสนับสนุนจากเพื่อนๆ ในกลุ่ม

กลุ่มของอเนกไม่มีความตั้งใจที่จะทำโครงงานเลย เขาและเพื่อนๆ ชวนกันไปเล่นฟุตบอลทุกวัน เพราะคิดว่าเวลายังเหลืออีกหลายวันเดี๋ยวค่อยทำก็ได้จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปจนเกือบครบ 1 สัปดาห์ ซึ่งเป็นกำหนดที่ต้องส่งโครงงาน ปรากฏว่าอเนกและเพื่อนๆ ยังไม่ได้ทำโครงงานเลย พวกเขามานั่งทำโครงงานกัน และนำไปส่งครูวิโรจน์ปรากฏว่าโครงงานของกลุ่มอเนกต้องแก้ไขมากมายหลายที่ เขาและเพื่อนเกียกกันทำงาน ต่างๆ คนก็ไม่ยอมนำงานนั้นไปแก้ไข เมื่อครบกำหนดส่งวันสุดท้าย ปรากฏว่างานของกลุ่มอเนกก็ยังไม่ได้แก้ไขแต่อย่างใด ทำให้โครงงานของกลุ่มอเนกถูกหักคะแนน ส่วนโครงงานของกลุ่มเมธี ได้รับคะแนนเต็ม แถมยังได้รับคัดเลือกนำไปประกวดในระดับเขตอีกด้วย

โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์
เวลาที่ใช้ 50 นาที
วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนถึงข้อคิดต่างๆ อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วม
โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบทางการเรียนในครั้งนี้

อุปกรณ์

1. กระดาษเปล่า
2. ปากกา/ดินสอ

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามเพิ่มเติมในสิ่งที่ไม่เข้าใจ
2. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ลงในกระดาษเปล่าที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ และความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

แบบทดสอบอีกเรื่อง

1. นักเรียนคิดว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนมีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียน

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าหากนักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน จะเกิดผลดีต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าความรับผิดชอบด้านการเรียนมีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

- 1. แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน**
- 2. ตารางแสดงโครงสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน**
- 3. ตารางเฉลยคะแนนของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน**
- 4. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน**

แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการเรียน โดยให้นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ที่กำหนดให้ในแต่ละข้อแล้วเลือกคำตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนที่สุด การตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นเพียงความจริงของนักเรียนเท่านั้น คำตอบของนักเรียนจะเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

2. วิธีการตอบแบบสอบถาม เมื่อนักเรียนอ่านสถานการณ์ในแต่ละข้อแล้วให้นักเรียนพิจารณาคำตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงตามตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น

กรุณาตอบทุกข้อ

1. ในขณะที่ครูอุษากำลังสอนวิชาคณิตศาสตร์อยู่นั้น สุธิดาซึ่งนั่งอยู่หลังสุดของห้องเรียนกำลังชวนสุดาคุยเรื่องละครทีวีเมื่อคืนนี้ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่นั่งอยู่ใกล้ๆ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกเพื่อนให้หยุดคุย แล้วตั้งใจฟังครู
 - ข. ไปร่วมวงคุยกับเพื่อนๆ เพราะเป็นละครเรื่องที่ชอบอยู่แล้ว
 - ค. ฟังครูอธิบาย และแอบฟังเพื่อนที่คุยเมื่อครูเฉลย
2. โรงเรียนจะจัดงานนิทรรศการวันวิสาขบูชา มนตรีเป็นคนหนึ่งที่ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ และต้องนำรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับวันวิสาขบูชา พร้อมกับนำอุปกรณ์เครื่องเขียนมาด้วย ถ้านักเรียนเป็นมนตรีนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียน เพราะคิดว่าไม่อยากทำ
 - ข. นำอุปกรณ์มาแต่ไม่ยอมเอาออกมา เพราะคิดว่าจะขอยืมของเพื่อนเอา
 - ค. เตรียมอุปกรณ์ใส่กระเป๋า และก่อนมาโรงเรียนก็ตรวจสอบว่าครบหรือไม่
3. ปราณีชวนสุดาไปดูภาพยนตร์กลางแปลงที่จะฉายที่วัดในวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่สุดตาอยากดูมาก และนานๆที่จะมีมาฉายสักครั้งหนึ่ง แต่สุดายังทำการบ้านที่จะต้องส่งครูในวันจันทร์ไม่เสร็จ ถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไปดูภาพยนตร์กับเพื่อน ยอมให้ครูทำโทษที่ทำการบ้านไม่เสร็จ
 - ข. บอกปราณีว่าไม่ไปแล้วเพราะยังทำการบ้านไม่เสร็จ
 - ค. ไปดูภาพยนตร์ก่อนแล้วค่อยไปลอกเพื่อนในตอนเช้า

4. สุรัชย์หยุดเรียนไป 2 สัปดาห์ เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุแขนหัก เมื่อหายป่วยแล้วสุรัชย์จึงมาเรียน ถ้านักเรียนเป็นสุรัชย์ นักเรียนจะอย่างไรกับบทเรียนที่ไม่ได้เรียน
 - ก. ติดตามบทเรียนในตอนที่ยกหยุดให้เข้าใจ
 - ข. ปลื้มเลยตามเลย เพราะไม่ใช่บทเรียนที่สำคัญมาก
 - ค. เอาไว้ค่อยถามเพื่อนตอนใกล้สอบ
5. สีดา มีบัตรชมภาพยนตร์อยู่ 2 ใบ แต่ไม่มีใครไปเป็นเพื่อน จึงชวนอติพรเพื่อนรักไปดูด้วยกัน อติพรอยากดูภาพยนตร์เรื่องนี้มาก และจะหมดกำหนดฉายในวันพรุ่งนี้แล้ว แต่อติพรก็ต้องทบทวนบทเรียนและอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียนพรุ่งนี้ด้วย ถ้านักเรียนเป็นอติพร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไปดูภาพยนตร์ก่อน แล้วจึงกลับมาอ่านหนังสือเรียน
 - ข. รีบออกไปดูภาพยนตร์ เพราะบัตรจะหมดกำหนดฉายในวันพรุ่งนี้แล้ว
 - ค. บอกสีดาว่าจะต้องอ่านหนังสือเรียน เพราะกลัวจะตอบคำถามครูไม่ได้
6. เป็นวันหนึ่ง ขณะที่อรวีเดินกลับบ้าน เขาเห็นเพื่อนๆ กำลังเล่นกระโดดยางอย่างสนุกสนาน ซึ่งเขาเองก็ชอบเล่นมากในขณะที่ยืนอยู่ก็นึกอยู่ในใจว่าตนเองก็มีการบ้านที่จะต้องทำหลายวิชา เมื่อมีเพื่อนในกลุ่มที่กระโดดยางอยู่ได้ตะโกนเรียกอรวีให้มาเล่นโดดยางด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นอรวี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกเพื่อนๆ ว่า เดี๋ยวค่อยเล่นวันอื่น วันนี้ต้องรีบไปทำการบ้าน
 - ข. รีบเข้าไปเล่นกับเพื่อนๆ ทันที คิดว่าการบ้านเดี๋ยวค่อยทำก็ได้
 - ค. รีบไปทำการบ้านให้เสร็จครึ่งหนึ่งก่อนแล้วจึงรีบกลับมาเล่นกับเพื่อน
7. ในชั่วโมงภาษาไทย ขณะที่ครูวนิดาสอนไปได้ครึ่งชั่วโมง บังเอิญครูมีธุระด่วนมาก จำเป็นต้องปล่อยให้ นักเรียนอยู่ตามลำพังในห้อง โดยครูสั่งให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนไปล่วงหน้า ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในห้องเรียนนี้ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นำหนังสือมาอ่านตามที่ครูสั่ง
 - ข. นำหนังสืออื่นมาอ่านแทน
 - ค. ชวนเพื่อนในห้องเล่น
8. สมใจรู้ว่าตนเองเป็นคนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง เพราะเมื่อมีการสอบครั้งใดสนใจจะได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนๆ แต่สมใจก็อยากที่จะมีผลการเรียนที่ดีขึ้นเพื่อให้พ่อแม่ภูมิใจในตนเอง สมใจควรทำอย่างไร
 - ก. ไปบ่นกับพระที่ตนเองนับถือจะได้สอบได้
 - ข. พยายามตั้งใจเรียนและทบทวนบทเรียนทุกครั้ง
 - ค. อ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบ จะได้ไม่ลืม
9. ครูเดชาเป็นครูประจำชั้นป. 5/1 พบว่านักเรียนในชั้นของตนเองหลายคนที่มีผลการเรียนอ่อน จึงเปิดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่สนใจเรียนฟรีในตอนเย็น สมพงษ์เป็นนักเรียนคนหนึ่งที่มีผลการเรียนอ่อน ถ้านักเรียนเป็นสมพงษ์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจการสอนพิเศษของครูเพราะคิดว่าตนเองเรียนอย่างไรก็คงจะไม่ดีขึ้น
 - ข. เข้าเรียนบ้าง ไม่เข้าเรียนบ้างถ้าวันไหนไม่อยากเรียน
 - ค. เข้าเรียนพิเศษทุกครั้ง และกลับไปทบทวนบทเรียนเสมอๆ

10. แสงจันทร์มักจะเป็นคนขี้ลืมอยู่เสมอๆ บางครั้งในชั่วโมงเรียนแต่ละวิชาเขาก็มักจะลืมเอาสมุดมาบ้าง ลืมดินสอ ยางลบ หรือลืมนำอุปกรณ์ที่ครูสั่งมาเป็นประจำ จนเขาถูกครูหลายท่านตำหนิอยู่เสมอๆ ถ้านักเรียนเป็นแสงจันทร์ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่จะไม่ให้ถูกครูตำหนิอีก
- ก. ตรวจสอบอุปกรณ์ตอนจัดตารางสอนทุกครั้ง
 - ข. ซื้อใหม่ที่ร้านสหกรณ์ของโรงเรียน
 - ค. ผูกยางลบหรือดินสอติดไว้กับกระเป๋า
11. วันนี้เป็นวันสอบปลายภาค วันดี และวินาเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อเตรียมตัวมาสอบให้ทันเวลา ก่อนเข้าห้องสอบ วันดีได้นัดกับวินาว่า เดี่ยวสอบเสร็จเราไปเดินซื้อของกัน เมื่อถึงเวลาสอบปรากฏว่าวันดีรีบทำข้อสอบโดยไม่ได้ตรวจทานแล้วออกไปยืนรอวินาที่หน้าห้อง เมื่อวินาหันไปเห็นเพื่อนยืนรออยู่หน้าห้อง นักเรียนคิดว่าวินาควรจะทำอย่างไร
- ก. ค่อยๆอ่านข้อสอบช้าๆ ทีละข้อ และตรวจทานก่อน
 - ข. รีบทำข้อสอบโดยอ่านโจทย์บ้าง ไม่อ่านบ้างจะได้ทำเสร็จเร็วๆ
 - ค. เลือกข้อที่ง่ายทำก่อน ส่วนข้อยากก็เดาส่งๆ ไปเพราะจะรีบไปซื้อของ
12. ครูพี่ระได้มอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำรายงานมาส่งในวิชาสังคม กลุ่มของสุธีมักจะได้โดนครูเรียกมาแก้ไขงานอยู่เสมอๆ เนื่องจากงานนั้นมีข้อบกพร่องอยู่มาก หากมีการทำรายงานในครั้งต่อไป นักเรียนจะทำอย่างไรถ้าเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มของสุธี
- ก. ทำส่งๆ ไปเหมือนเดิมง่ายดี ผิดตรงไหนแล้วค่อยแก้
 - ข. ทำส่งๆ ไป ไม่จำเป็นต้องตรวจดู ยังไงก็ได้คะแนนเหมือนกัน
 - ค. ตรวจดูความถูกต้อง และความเรียบร้อยทุกครั้งก่อนส่งครู
13. อักษรเป็นเด็กที่เรียนหนังสือเก่งแต่ก็มักจะทำงานเร็วและไม่มีการตรวจดู จนทำให้บางครั้งงานนั้นมีความผิดพลาดหลายอย่าง อักษรได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปสอบแข่งขันกับโรงเรียนอื่นที่เขต ถ้านักเรียนเป็นอักษรนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. รีบทำข้อสอบนั้นเหมือนเดิม เพราะคิดว่าตนเองเก่งอยู่แล้ว
 - ข. ทำข้อสอบให้ช้าลง จะได้ไม่ต้องตรวจทาน
 - ค. ทำข้อสอบอย่างรอบรอบและตรวจดูความเรียบร้อยก่อนส่ง
14. ทางโรงเรียนได้จัดแข่งขันการคิดเลขเร็วในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อถึงเวลาแข่งขันมีกติกาว่าต้องทำให้เร็วและถูกต้องมากที่สุดจึงจะเป็นผู้ชนะ ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่ร่วมแข่งขันด้วย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ทำข้อสอบด้วยความรอบคอบ และตรวจทานถ้ามีเวลา
 - ข. รีบทำให้เร็วที่สุด จะได้ถ้วยรางวัลและได้เป็นที่ 1
 - ค. ทำให้เร็วที่สุดและแอบดูคนที่นั่งข้างๆ ถ้ามีโอกาส

15. ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ อวิรุทธทำการบ้านไม่เสร็จ ครูปรีชาจึงทำโทษอวิรุทธให้ทำการบ้านอยู่ในห้องให้เสร็จ แล้วนำมาส่งก่อน 5 โมงเย็น ในขณะที่อวิรุทธนั่งทำการบ้านอยู่ มีเพื่อนๆ มาชวนอวิรุทธไปเล่น ถ้านักเรียนเป็นอวิรุทธ นักเรียนจะอย่างไร
- รีบลงไปเล่นกับเพื่อนๆ โดยไม่สนใจการบ้าน
 - ลงไปเล่นกับเพื่อนสักพักหนึ่ง แล้วจึงค่อยกลับมานั่งทำต่อ
 - ไม่สนใจเพื่อน พยายามทำการบ้านให้เสร็จทันเวลา
16. ในแต่ละครั้งที่เปลี่ยนชั่วโมง นักเรียนทุกคนต้องรีบเข้าห้องเพื่อเรียนวิชาต่อไป แต่สุดท้ายมักจะเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา เพื่อนๆ จึงไม่คบกับสุดใจ ถ้านักเรียนเป็นสุดใจนักเรียนจะอย่างไรต่อไป
- เข้าห้องเรียนช้าๆ เพราะไม่อยากเรียนวิชาต่อไป
 - แวะดื่มน้ำสักครู่ เพื่อนๆ คงไม่ว่าอะไรถ้าเข้าห้องเรียนช้าไปนิด
 - เข้าห้องเรียนให้ตรงเวลา และพยายามควบคุมตนเองโดยไม่ปล่อยตัวตามสบาย
17. นิภาขอยืมสมุดวิชาภาษาไทยของสุดาไปลอกที่บ้าน เนื่องจากเขาสืมเอาสมุดมา และสัญญาว่าจะนำมาคืนในวันรุ่งขึ้นก่อนที่จะเรียนวิชาภาษาไทยในช่วงต่อไป เมื่อถึงชั่วโมงภาษาไทยนิภาก็ยังลอกไม่เสร็จ ถ้านักเรียนเป็นนิภา นักเรียนจะอย่างไร
- ทำเฉยๆ คิดว่าเดี๋ยวค่อยคืนในวันรุ่งขึ้นก็ได้
 - รอให้สุดามาทวงก่อนแล้วค่อยคืน
 - รีบเอาสมุดไปคืนสุดา ตามที่ได้สัญญาไว้
18. นพพรนัดกับอภิสิทธิ์ไว้หน้าโรงเรียนเพื่อจะไปเรียนพิเศษ แต่ถึงเวลานัดแล้ว อภิสิทธิ์ก็ยังไม่มา ซึ่งจวนจะได้เวลาเรียนแล้ว ถ้านักเรียนเป็นนพพร นักเรียนจะอย่างไร
- รอจนกว่าอภิสิทธิ์จะมา ถึงแม้ว่าจะเข้าเรียนสาย
 - เขียนโน้ตทิ้งไว้ และตนเองไปเข้าเรียนพิเศษให้ทัน
 - รอจนกว่าอภิสิทธิ์จะมา แล้วชวนกันโดดเรียน
19. ครูสอนวิชาศิลปะเป็นครูคนใหม่ และใจดีมาก ไม่เคยว่ากล่าวหรือลงโทษนักเรียนในเรื่องการเข้าเรียนสาย ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนในห้องนี้ จะอย่างไร
- เข้าเรียนสายบ้าง ตรงเวลาบ้าง
 - เข้าเรียนตรงเวลาทุกครั้ง เพราะเกรงใจครู
 - เข้าเรียนสายทุกครั้ง เพราะครูไม่เคยว่า
20. บงกชมีหน้าที่ขายของที่สหกรณ์โรงเรียนวันหนึ่งมีเพื่อนมาชวนคุยจึงคุยเพลินจนลืมดูการซื้อสินค้า เมื่อหมดเวลาขายของตรวจสอบจำนวนเงินและจำนวนสินค้าปรากฏว่าจำนวนเงินและสินค้าไม่ตรงกัน ถ้านักเรียนเป็นบงกชนักเรียนจะอย่างไร
- บอกสาเหตุและยอมรับผิดกับครู
 - หลบหน้าครูเพราะกลัวโดนทำโทษ
 - ช่วยครูขายของเหมือนเดิม ทำเฉยๆ ไว้ถ้าไม่มีใครถาม

21. ปิยะมีหน้าที่ทำความสะอาดโต๊ะครู วันหนึ่งขณะที่ปิดฝุ่นบนชั้นหนังสือของครู ปิยะทำแจกันแตก ซึ่งตอนนั้นไม่มีใครอยู่ในห้องเลย ถ้านักเรียนเป็นปิยะ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. รีบนำแจกันที่แตกไปทิ้ง แล้วทำเฉยๆ ไม่บอกใคร
 - ข. รีบไปบอกครูว่าทำไปโดยไม่ได้ตั้งใจ
 - ค. กลัวโดนทำโทษ จึงให้เพื่อนไปบอกครูแทน
22. วิทยนากระดาศไปสเตอร์มาทำรายงานวิชาวิทยาศาสตร์เขาวางกระดาศไว้ที่พื้น เมื่ออภิสิทธิ์เดินเข้ามาในห้องแล้วเดินไปเหยียบกระดาศของวิทยโดยบังเอิญ ถ้านักเรียนเป็นอภิสิทธิ์นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ยอมรับผิดชอบ และซื้อกระดาศชดใช้ให้วิทย
 - ข. ยอมรับผิดชอบกับวิทยเพราะตนไม่ได้ตั้งใจ
 - ค. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น
23. สุวิทย์ได้ยืมกล่องดินสอสีของปรีชาไปเรียนวิชาศิลปะเนื่องจากเขาสืบเอามาจากบ้าน สุวิทย์ได้ทำกล่องดินสอสีหาย เมื่อปรีชารู้เรื่องก็เข้าไปบอกกับสุวิทย์ว่าไม่เป็นไรหรอกถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ทำเฉยๆ เพราะปรีชาบอกว่าไม่เป็นไร
 - ข. ขอโทษปรีชาและหาซื้อมาใช้คืนให้
 - ค. ขอโทษปรีชาที่ทำกล่องดินสอสีหาย
24. หลังจากที่คุณครูได้สอนวิชาวิทยาศาสตร์เสร็จแล้ว ได้มอบหมายให้ดำรงนำอุปกรณ์การสอนไปเก็บที่ห้องพัสดุ และกำชับว่าให้นำของไปเก็บให้เรียบร้อยและอย่าลืมล็อกห้องก่อนออก เมื่อดำรงเก็บของเสร็จและกำลังจะล็อกห้องอยู่นั้น ได้มีเพื่อนมาชวนคุยจนทำให้ดำรงลืมล็อกห้องของครู ปรากฏว่าในวันรุ่งขึ้นอุปกรณ์การสอนของครูหายไป ถ้านักเรียนเป็นดำรงนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. หลบหน้าครูเดชาอย่าให้ครูตามเจอ
 - ข. เข้าไปสารภาพและขอโทษครูว่าตนเองลืมล็อกห้อง
 - ค. ให้เพื่อนไปบอกครูว่าลืมล็อกห้องเพราะกลัวครูจะทำโทษ
25. ในขณะที่ครูสอน สายใจ กับ สุดา แอบคุยกันถึงละครที่อวสานเมื่อคืนนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่อุษาชอบดูมาก แต่เมื่อคืนนี้เขาต้องไปงานเลี้ยงกับแม่จึงพลาดดูตอนจบไป ถ้านักเรียนเป็นอุษานักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ตั้งใจฟังเพื่อนเล่าโดยไม่ฟังครูเลย
 - ข. ฟังเพื่อนด้วย ฟังครูด้วย
 - ค. เตี้ยวค้อยให้เพื่อนเล่าให้ฟังตอนพักกลางวัน
26. เข้าวันหนึ่ง อรรถพล กับสุธิมาโรงเรียนสาย อรรถพลจึงชวนสุธิมาไม่เข้าชั้นเรียนในชั่วโมงแรกเพราะเป็นวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งปรีชา และสุธิมาก็ไม่ชอบเรียนอยู่แล้ว และทั้งคู่ลืมหำการบ้านมาด้วย ถ้านักเรียนเป็นสุธิมา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่เข้าเรียนด้วยกัน เพราะไม่อยากเรียนอยู่แล้ว
 - ข. ไม่ยอมหนีเรียน เพราะการหนีเรียนผิดระเบียบของโรงเรียน
 - ค. ไม่ยอมหนีเรียน เพราะมีครูมาพบเสียก่อน

27. ในขณะที่เรียนวิชาภาษาไทยอยู่นั้น วิชาญเห็นเพื่อนในห้องเรียนเขียนข้อความลงบนกระดาน และส่งกระดานโยนให้กันเวลาที่ครูเขียนกระดานซึ่งวิชาญนั่งติดอยู่กับเพื่อนคนนั้น ถ้านักเรียนเป็นวิชาญ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. แจ้งให้ครูทราบ
 - ข. ปลอຍให้ทำอย่างนั้น สนุกดี
 - ค. ดักเตือนเพื่อนให้เลิกกระทำเช่นนั้น
28. เนื้อหาที่ครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์กำลังสอนอยู่นั้น ชโรธรเรียนรู้เรื่องหมดแล้วเพราะได้เรียนพิเศษมาก่อนหน้านี้ ทำให้ชโรธรรู้สึกเบื่อหน่าย ถ้านักเรียนเป็นชโรธร นักเรียนจะทำอย่างไรในขณะที่ครูกำลังสอนอยู่
- ก. ชวนเพื่อนที่นั่งข้างๆ คุย
 - ข. นำหนังสือวิชาอื่นขึ้นมาอ่าน
 - ค. ตั้งใจเรียนต่อไป เพื่อทำให้ความรู้แน่นยิ่งขึ้น
29. เมื่อถึงเวลาเรียนชั่วโมงสังคม ปรากฏว่าเจษฎาเอาการบ้านวิชาภาษาไทยขึ้นมาทำเนื่องจากยังทำการบ้านไม่เสร็จ ครูที่สอนวิชาสังคมมาพบเข้าจึงเตือนเจษฎาให้เอาเก็บไว้ก่อน ถ้านักเรียนเป็นเจษฎา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เอาการบ้านวิชาภาษาไทยเก็บ แล้วไม่นำขึ้นมาทำอีก
 - ข. เอาการบ้านวิชาภาษาไทยขึ้นมาทำอีก เมื่อเวลาที่ครูหันไปเขียนกระดานดำ
 - ค. แอบนำการบ้านวิชาภาษาไทยขึ้นมาทำต่ออย่าให้ครูเห็นอีก
30. ครูวินัยให้นักเรียนเขียนโครงการเรื่องการจัดขยะมูลฝอยภายในโรงเรียน สันติเสนอโครงการกับครูแล้ว ปรากฏว่าครูให้นำมาปรับปรุงโครงการใหม่ถึง 3 ครั้ง ถ้านักเรียนเป็นสันติ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ปรับปรุงแก้ไขใหม่ พร้อมทั้งขอคำชี้แนะจากครู
 - ข. เสนอครูขอทำงานอย่างอื่นแทนการเขียนโครงการ
 - ค. บอกครูว่าตนไม่สามารถจะทำได้ดีกว่านี้แล้ว
31. สุธา มีผลการเรียนที่อ่อนลงและเธอรู้ตัวว่าเธอใช้เวลาในการดูหนังสือน้อย และไม่ค่อยได้ทบทวนบทเรียน แต่สุธาอยากมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ถ้านักเรียนเป็นสุธา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เพิ่มเวลาในการดูหนังสือให้มากขึ้น งดการเล่นและการดูโทรทัศน์
 - ข. ดูหนังสือเป็นบางวัน ดูในวันที่ต้องการจะทบทวนบทเรียนเท่านั้น
 - ค. ไม่ทบทวนบทเรียนจนกว่าจะใกล้ถึงวันสอบ
32. พีระเป็นคนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์อ่อนมากคนหนึ่ง เมื่อพีระทำแบบฝึกหัดไปส่งครู ครูได้ตรวจแบบฝึกหัดของพีระให้ แล้วครูจึงแจกงานกลับคืนมา ถ้านักเรียนเป็นพีระ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. นำกลับมาดู และแก้ไขสิ่งที่ผิด ตรงไหนที่ไม่เข้าใจก็ถามครูผู้สอน
 - ข. ทำเฉยเสีย เพราะกลัวถูกเพื่อนล้อว่าชอบทำงานซ้ำซาก
 - ค. นำกลับมาดู และไปขอลอกเพื่อนในข้อที่ตนเองทำผิด

33. หลังจากการสอบกลางภาคที่ผ่านมาครูยุพาได้แจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบทุกคน มาลี ซึ่งรู้ว่าผลการเรียนของตนเองไม่ดีนัก แต่ก็ยังไม่ยอมอ่านหนังสืออยู่เหมือนเดิม ครูยุพาจึงเรียกมาลีไปตักเตือนและคาดโทษไว้ว่าถ้าผลการเรียนไม่ดีขึ้นจะถูกเชิญผู้ปกครองมาพบ ถ้านักเรียนเป็นมาลี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. คิดว่าไม่จำเป็นต้องอ่านหนังสือ เพราะตนเองเรียนอย่างไรก็คงจะไม่ดีขึ้น
 - ข. พยายามทบทวนบทเรียนและอ่านหนังสือสอบเสียแต่เนิ่นๆ
 - ค. อ่านหนังสือเฉพาะตอนใกล้สอบ เพราะคิดว่าอ่านล่วงหน้านานๆ อาจทำให้ลืมหมด
34. อานนท์มีคะแนนในการสอบภาคเรียนที่ 1 ลดลง เนื่องจากเขารู้ตัวว่าใช้เวลาในการอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนน้อยมาก แต่เขาอยากจะให้คะแนนสูงขึ้นในภาคเรียนต่อ ถ้านักเรียนเป็นอานนท์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. พยายามทบทวนบทเรียนที่เรียนมา ทุกครั้งเมื่อมีเวลาว่าง
 - ข. ไม่ทบทวนบทเรียน เพราะคิดว่าการทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้วทำให้เสียเวลา
 - ค. อ่านหนังสือตอนเช้าก่อนมาโรงเรียนก็เพียงพอแล้ว จะทำให้ไม่เครียด

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

พฤติกรรม	จำนวนข้อ	ข้อที่
1. ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน	4	1-4
2. ด้านความขยันหมั่นเพียร	5	5-9
3. ด้านความละเอียดรอบคอบ	5	10-14
4. ด้านการตรงต่อเวลา	5	15-19
5. ด้านการยอมรับและติดตามผลการกระทำของตน	5	20-24
6. ด้านการเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์	5	25-29
7. ด้านการพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น	5	30-34
รวม	34	

ตาราง 6 เกลยคะแนนแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	3	1	2	18	2	3	1
2	1	2	3	19	2	3	1
3	1	3	2	20	3	1	2
4	3	1	2	21	1	3	2
5	2	1	3	22	3	2	1
6	3	1	2	23	1	3	2
7	3	2	1	24	1	3	2
8	1	3	2	25	1	2	3
9	1	2	3	26	1	3	2
10	3	2	1	27	2	1	3
11	3	1	2	28	1	2	3
12	2	1	3	29	3	2	1
13	1	2	3	30	3	2	1
14	3	2	1	31	3	2	1
15	1	2	3	32	3	1	2
16	1	2	3	33	1	3	2
17	1	2	3	34	3	1	2

หมายเหตุ ให้ 3 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมาก
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนปานกลาง
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนน้อย

กระดาษคำตอบ

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1				16				31			
2				17				32			
3				18				33			
4				19				34			
5				20				35			
6				21				36			
7				22				37			
8				23				38			
9				24				39			
10				25				40			
11				26				41			
12				27				42			
13				28				43			
14				29				44			
15				30				45			

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.63	18	3.00
2	2.21	19	3.41
3	3.07	20	4.70
4	2.58	21	3.95
5	3.41	22	2.11
6	3.54	23	2.19
7	2.58	24	5.88
8	2.91	25	5.43
9	4.00	26	2.23
10	2.80	27	2.78
11	4.84	28	2.23
12	3.54	29	2.44
13	3.33	30	4.03
14	4.33	31	2.91
15	3.41	32	4.00
16	3.54	33	3.46
17	3.29	34	4.64

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

ภาคผนวก ค

1. ตารางแสดงคะแนนความพึงพอใจด้านการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์
2. ตารางแสดงผลต่างของคะแนนความพึงพอใจด้านการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์
3. ตารางแสดงผลต่างของคะแนนความพึงพอใจด้านการเรียน ของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ตาราง 8 แสดงคะแนนความพึงพอใจด้านการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	93	113	89	109
2	95	102	96	109
3	87	111	115	117
4	112	120	115	115
5	90	120	87	104
6	92	110	92	104
7	91	112	88	99
8	100	111	91	96
9	96	125	91	100
10	91	116	92	95
11	88	110	109	115
12	79	122	72	93
13	119	125	101	110
14	111	122	111	115
15	105	118	115	117
$\bar{X}$	96.60	115.80	97.60	106.53
S	10.85	6.61	12.86	8.44

ตาราง 9 แสดงผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ลำดับที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลัง สอง (D ²)
1	93	113	20	400
2	95	102	7	49
3	87	111	24	576
4	112	120	8	64
5	90	120	30	900
6	92	110	18	324
7	91	112	21	441
8	100	111	11	121
9	96	125	29	841
10	91	116	25	625
11	88	110	22	484
12	79	122	43	1849
13	119	125	6	36
14	111	122	11	121
15	105	118	13	169
	$\bar{X} = 96.60$ $S = 10.85$	$\bar{X} = 115.80$ $S = 6.61$	$\Sigma D = 288$ $\bar{X}_{diff} = 19.20$ $S_{diff} = 10.44$	$\Sigma D^2 = 7,000$

ตาราง 10 แสดงผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

ลำดับที่	กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลัง สอง (D ²)
1	89	109	20	400
2	96	109	13	169
3	115	117	2	4
4	115	115	0	0
5	87	104	17	289
6	92	104	12	144
7	88	99	11	121
8	91	96	5	25
9	91	100	9	81
10	92	95	3	9
11	109	115	6	36
12	72	93	21	441
13	101	110	9	81
14	111	115	4	16
15	115	117	2	4
	$\bar{X} = 97.60$ $S = 12.86$	$\bar{X} = 106.53$ $S = 8.44$	$\sum D = 134$ $\bar{X}_{diff} = 8.93$ $S_{diff} = 6.67$	$\sum D^2 = 1,820$

ภาคผนวก ง

- 1. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ**
- 2. หนังสือขอความร่วมมือเพื่อทำการวิจัย**

ที่ ทม 1012/ 5๔๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และโปรแกรมการเรียนรู้

เนื่องด้วย นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ที่มีความรับผิดชอบทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ มีนบุรี กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่จัดกิจกรรมกลุ่มโปรแกรมการเรียนรู้แบบ สตอรีไลน์ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน และตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบ ด้านการเรียน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5170906 มือถือ 09-6742595

ที่ ทม 1012/ 5406

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางพลัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ที่มีความรับผิดชอบทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ มีนบุรี กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม ความรับผิดชอบด้านการเรียน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ณภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5170906 มือถือ 09-6742595

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/5๔๕5

วันที่ / กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ที่มีความรับผิดชอบทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ มีนบุรี กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวธนี กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน และ โปรแกรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม และ โปรแกรมการเรียนรู้ ให้ นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาววิมลรัตน์ มือนันต์
วัน เดือน ปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	114/1 หมู่ 9 ตำบลหมอนทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24150
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดป่าเพ็ดธุเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โทร. 02-5170906

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 – 6 จากโรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2542 ค.บ. (คอมพิวเตอร์ศึกษา) สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2546 กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร